

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-studentene
6. årgang - Nr. 2
Mars 1981

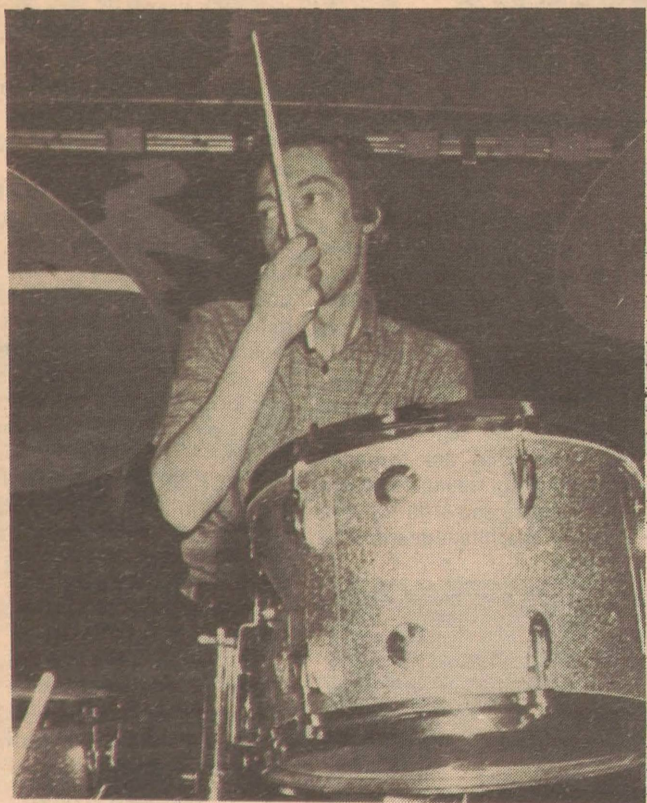
FISKERIFAGLIG FORUM

Side 2.

BOKANMELDelse

«Eksperimentere som
en gal».

Side 10.

Ikke noe come-back,
men en nostalgisk
klassefest.

Intervjuer Fridel Brandt.

Side 8.

TEMA: Student- organiseringa

Se midtsidene

8. mars Mot atomvåpen

Side 4.

FISKERIFAGLIG FORUM STUDENTORGANISASJON PÅ FISKERIFAG

Fiskerifaglig Forum, som er en organisasjon for fiskerifagstudentene ved Universitetet i Tromsø arrangerte nylig et møte mellom Brochmann og direktøren for Norges Fiskerilag, Krogh (se nedenfor). Vi kontaktet FF for å få vite litt mer om hvem de er og hva de driver med.

Fiskerifaglig Forum ble starta i 1976, med formålet å skape kontakt mellom fiskerifag og næringa, og for å utvikle det fiskerifaglige miljøet på instituttet. Vi forsøker å ta opp aktuelle temaer som er oppe til debatt, arrangerer møter med innledere som representerer eksperthold innenfor de forskjellige temaer, f. eks. har vi hatt møter om innføring av auto-linnesystemet, som kan bety en enorm rasjonalisering av kystfiske, om lakse-fiske, om fiskerlundervisninga i skolen, SLO-prosjektet, om hvalfangst- og selfangst i dag, og nå om statsstøtten i fiskerilene.

Dere er med andre ord temmelig næringsorienterte. Medfører ikke det problemer i forhold til faglig og forskningsmessig uavhengighet?

— Vi ser ikke noe motsetningsforhold der. For det første er Forumet et rent debatt- og kontaktorgan, og derfor er kontakten med næringa og «grasrota» nødvendig. For det andre så er selve faget nærings- og sektororientert, som uteksaminerte fiskerikandidater tar vi sikte på å bli nærings «eksperter» slik landbrukskandidatene er det for jord-

Styret i fiskerifaglig forum: Fra venstre: Knut Johnson, Dag Elvind Opstad, Steinar Larsen og Ernst Bolle.

bruket. Derfor er næringsorienteringa viktig. For å komme inn på studiet kreves det 3 års fartstid og det er nettopp for å sikre j kllentorienteringa i faget. Dette er noe som f. eks. landbrukskandidatene mangler, og som reduserer deres muligheter for kontakt med selve næringa.

— Dere er dyktige til å markedsføre dere selv. Dere overtar vel etter mange andre yrkesgrupper?

— Ja, hittil er det jo juristene og

økonomene som har dominert toppen, slik de har gjort i mange andre sektorer, og det er klart vi ønsker å ta over etter dem. I den forstand er vi bevisst profesjonsorienterte, men, og det er viktig, vi er en profesjon med klientorientering. Fiskerifagskandidatene har forresten startet sin egen fagorganisasjon. Det er vel et symptom på profesjonalisering.

— Så dere blir fiskerinnæringas medisinmenn, hva foreslår dere

som løsning på de problemene næringa opplever i dag?

— Noen enkel løsning på problemene finnes selvsagt ikke. Det er mange faktorer som påvirker hver andre, vanskelig å få en total oversikt over årsak/virkning — forhold. Det overordnede problem i dag er overkapasiteten, men problemet er mye mer komplekst enn den forklaring f. eks. Brochmann gir, som kun ser på lønnsomhetsevnen i næringa,

altså en ren økonomisk vurdering. fiskerinnæringa sine problemer må sees i en større samfunnsmessig og iskeripolitisk sammenheng, noe som hittil er blitt nedprioritert.

A fjerne statsstøtten vil f. eks. få alvorlige sosiale følger, og bør etter vår mening ikke betraktes som et seriøst forslag. Som fiskeribiologer vil vel vi fokusere en del oppmerksomhet på sammenhenger mellom ulike ledd i f. eks. næringskjedene i havet som en viktig faktor i dette perspektivet. F. eks. viser forsøkningsresultater at hval og sel konsumerer mange ganger det kvantum fisk som taes opp av norske båter. Men fangsten av sel er blitt forbudt, fordi en eller annen skuespillerinne synes det er dyrepilgeri å slå ihjel «de små stakkars dyrene». Resultatet er at bestanden vokser ut over sine opprinnelige omgivelser og skaper problemer fr andre ledd i næringskjeden.

— Hva med videreføring av fisken i landsdelen?

Ja, det er jo et faktum at vi med få unntak er rene råvareleverandører, og omtrent har de samme problemer som et hvilket som helst u-land når det gjelder fisk.

Videreføring er imidlertid ikke uproblematisk, først og fremst fordi høyforlede produkter møter høye tollbarrierer i utlandet, mens råvarer går rett igjennom. Likevel er dette et

Forts. 11. side

STATSSTØTTENS FORBANNELSE eller hva slags fiskeripolitikk

For tiden foregår det en debatt om fiskerinnæringas utvikling i Norge. Problemene i næringa skyldes delvis overkapasitet. Det som virkelig har satt fart i diskusjonen er utkastet til langtidsplan for norsk fiskerinnæring der det hevdes at statsstøtten indirekte har skylden for problemene. Fiskerifaglige forum hadde invitert Brochmann, utredningsleder i Fiskeridepartementet, og Krogh fra Råfisklaget som innledere til et møte om temaet. Vi stilte opp både for å få vite mer om fiskerifagligforum og fiskerinnæringas problemer.

MYE FOLK

Til tross for at møtet foregikk samtidig med Hovedallmøte stilte vi opp i god tid i Brennkantina (HAM var flytta til Prestvann for anledningen). Det viste seg at lokalet skulle bli ganske fullt etter hvert. Fløsteparten kom fra Fiskerifag, men også noen få ikke-universitetstilknyttete møtte opp. Møtet var jo annonsert som «åpent» i Nordlys.

Etter at de fleste etternølere hadde innfunnet seg og alle pils-ørste hadde kjøpt hver sin flaske, ble møtet satt i gang. Et raskt overslag viste at omkring 60 hadde stilt opp. Frammøtets størrelse viste sannsynligvis at problemstillinga som skulle debatteres, var brennaktuell for «fiskeriprofesjonen».

STORE PROBLEMER TIL TROSS FOR ØKT STATSSTØTTE

Brochmann åpnet slett innlegg

med en kort historikk om problemene i fiskerinnæringa før og fram til i dag. Til tross for at statsstilskuddet har økt fra 2 mill. i 1964 til 1.4 mill. kr. i 1980 er tilstanden forverret. Han pekte på at dette kunne forklares på flere måter: Økning i oljeprisene, eksportproblemer, svikt i torskestammen og at fiskerinnæringa forbruker mer enn før. Sjøl tilla han det siste størst vekt.

NÆRINGAS ØKONOMISKE UTVIKLING

Ved å trekke drifts- og kapitalut-

giftene samt kostnadene i fordelingsindustriens eksportledd fra den totale salgssinntekt blir det 0.5 mld. kr. til lønninger for arbeidskrafta i fiskebåtene og i fiskeindustrien. Dersom en opererer med en gjennomsnittslønn på 54.000 vil statsstøtten dekke 70 % av denne. Dette gjelder for 1980. Denne utviklinga har gått gradvis samtidig som volumet av produksjonsfaktorene har økt reelt med nærmere 20 % fra 1968-1978. Reelt har altså lønnsomheten i næringa gått ned, men det registreres i liten

grad av redere og fiskere p.g.a. statsstøtte.

STATSSTØTTENS VIRKNING

Forhandlingene mellom Staten og Råfisklaget har som hovedprinsipp å sikre gjennomsnittsinntekten i fisket. Dette skrur volumet i næringa opp på to måter: 1. I gode år vokser produksjonsapparatet i bemanninga. Denne høye sysselsettinga blir lagt til grunn for det kommende års forhandling. 2. Når prognosene for årets forhandling viser seg å bli for lave blir allikevel ikke tilskuddene ikke

reduisert. Dermed oppleves søsongen som god, og rekruttering og investeringsviljen øker kunstig.

OVERBESKATNING

I dag er det så mange fiskere at de går i veien for hverandre på feltet. Alle fisker på samme kvote. Opptaket på hver enkelt reduseres mens totalopptaket og grunnlaget for hele næringa blir ødelagt. I en slik situasjon er det bedre at en del fiskere sitter hjemme og mottar trygd.

SLIPP MARKEDSKREFTENE LØS

Brochmann ga ikke klart uttrykk for hvordan problemene skulle løses, men det var hele tiden underforstått at statstilskuddet måtte reduseres. Markedet ville da regulere investeringene i næringa, og fiskeflåten reduseres slik at den kom i takt med fiskebestanden. Den reelle lønnsomheten vil da øke.

FOR SNEVER ANALYSE

Kroghs innlegg var som en hardpakket forelesning om tilskottsordningas historie, mål og virkemidler i fiskeripolitikken oppspedd med fortolkninger av forskjellige avtaler.

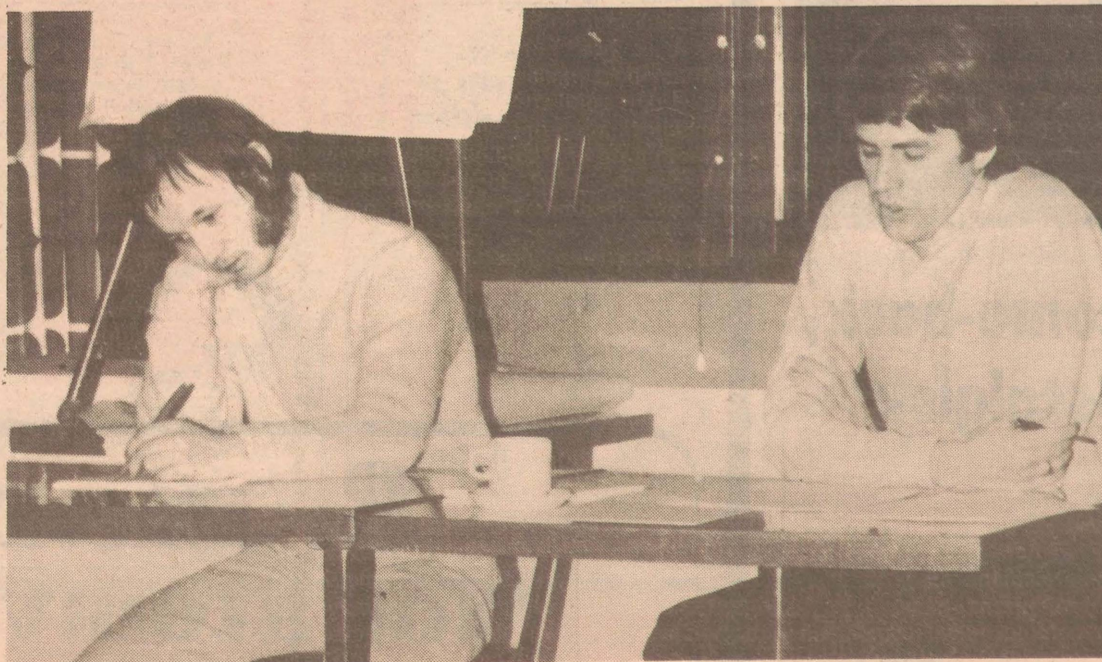
Han kritiserte Brochmann for at analysen var for snever til å forklare utviklinga i fiskerisektoren. I tillegg manglet han klare mål for hva slags fiskeri vi ønsker.

HOVEDAVTALEN

For å se nærmere på hovedavtalen med staten er denne først og fremst en inntekt og lønnsomhetsavtale. Der blir det bl.a. slått fast at staten skal sikre at inntektene i fisket skal være like store som i andre næringer. Dette er nødvendig for å opprettholde rekrutteringa.

Krogh gikk videre inn på de fiskeripolitiske målsettinger: ressursuttaket skal være optimalt, både biologisk og teknisk-økonomisk, og på kort og lang sikt. Strukturutviklinga skal vurderes ut fra flåte, foredlingssteder og bosettingsmønstre. Sosiale og

Forts. 11. side

De to innlederne på møtet: Brochmann og Krogh.

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-
studentene

6. årgang - Nr. 2 - Mars 1981

Redaksjon:

Berit Brøndskog
Magne Myrset
Torild Nyseth (ansv.)
Svein Stamnes
Ingrid Mathiesen

Adr. Søndre Tollbugt. 7b, Tromsø
Tlf. 81715.

Studentavisa er organ for studentene ved
Univ. i Tromsø og kommer ut ca. en gang i
måneden.

Redaksjonen er valgt på Sos. Fronts
politiske grunnlag.

Trykt i 1600 eks.

Trykt i Dagbladet «Tromsø»

HØYREVIND OG TERRORHANDLINGER!

Nok en gang har vi vært vitne til ny-nazistisk terror. Det faktum at to ungdommer regelrett ble likvidert på Hadeland for fjorten dager siden, viser klart hvilke midler høyreekstremistiske grupper er i stand til å benytte seg av.

Etterforskningen i saken har ført til flere arrestasjoner der hovedmennene har tilknytning til forsvaret og Ungdommens Heimevern. At Ungdommens Heimevern driver våpenopplæring til ungdom helt ned til 16-årsalderen, sier litt om hvilke «verdier» ungdom tillegnes gjennom denne organisasjonen. Dette «verdisynet», i tillegg til at UHV ikke har klart å sile ut høyreekstremistiske elementer, tross strenge inntaksregler, taler for at UHV bør avvikles. Grunnen til at høyreekstremistiske elementer har fått innpass, kan kanskje være at deres organisasjonssystem står nært opptil det gjeldende system i forsvaret.

Hvordan skal så samfunnet bekjempe nazi-terror-
en?

En bør ikke forby Norsk Front! Dette kan drive det ny-nazistiske miljøet enda dypere ned i undergrunnen. Jo mer forfulgt, ulovlig og politisk undertrykt en politisk retning er, jo mer voldelige handlinger som bekrefter grunnen til at den er illegal.

Hadelandsdrapene avviker fra tidligere terrorhandlinger, som sprengningen av Oktober bokhandel i Tromsø og Kyviksaka, fordi den er mer grotesk, og denne gang blir ikke terrorismen bagatellisert, (noe den har vært tidligere). Det må her understrekes at det er terroren som må kriminaliseres — ikke ideene.

FAGKRITIKKENS ELENDIGHET

Ein liten konstruktiv kommentar til fenomenet «fagkritikk» ved ISV.

Fag kritikkens tilblivelseshistorie i Tromsø.

For 5 år sia fekk eg inntrykk av t ein brukbar marxistisk fagkritikk på samfunnsvitenskap, var å stryke Barth av pensumlista og i staden lese av/om Marx. Denne typen fagkritikk sette heldigvis få spor etter seg. Så kom ein to-tre år der vi (USV/Sos. Front) programfesta at fagkritikk både var bra og nødvendig, men vi måtte innrømme at «det fagkritiske arbeidet ikkje var kome så langt her i Tromsø». Det siste året har altså noko av fagkritikken materialisert seg. Er det så no grunnlag for å seie at fagkritikken har kome vesentleg lengre?

I tillegg til ei reint fagleg vurdering må ein kunne forlange at USV/Sos. Front vurderar fagkritikken som politisk prosjekt. Alt-så: fagkritikken må i det minste tilfredsstille følgjande to krav — den må være fagleg forsvarleg og den må vere politisk utviklande for USV/Sos. Front. Eller: den bør framstå som noko meir enn marknadsføring av særskule flinke medlemmar og/eller akademikarsønner med overdreven sjølvtilitt.

FAGLEG «VURDERING»
AV NOKRE BIDRAG

Eg vil kommentere følgjande fagkritikkbidrag: SPOR nr. 6

(skrive av hovudfagsstudentar i historie ved U. i. T.), «Utkantstudiet» (P. Arbo.) «Omgrepet samfunn i den sosiologiske tradisjonen» (E. O. Eriksen) og «Ideologiproblemet i samfunnsvitenskapen» I. Hoff). Dei tre siste er eksamensoppgåver som er gitt ut i FAGKRITISK skriftserie ved ISV. Etter å ha lese dei ovannemnde hefta, er det framleis like ubegripeleg for meg kva som egentleg meinast med marxisme (som vitenskap) og kvifor ein må være marxist dersom ein er sosialist. I denne samanhengen ser seg bort i frå at det kan vere snakk om ein marxisme av «laus type». For dei lokale fagkritikkmarxistane må det dreie seg om noko meir enn at dei meiner at Marx har kome med det beste bidraget til samfunns- og historievitenskapen. Det kan ein nemleg meine sjølv om ein ikkje ser dette som ein alternativt samfunnsvitenskap (med. t. d. eigne sosiologiske forklaringsmåtar) til tradisjonane frå Durkheim, Simmel eller Weber.

Felles for dei tre eksamensoppgåvene er at framstillinga av t. d. Barth og Weber er såpass misvisande at det nødvendigvis må bli ein lite treffande kritikk og at det «marxistiske» alternativet framstår som eit politisk valg. Uansett kva ein måtte ha å innvende mot Barth, så må det vere misvisande å sette likskapsteikn mellom Barth sitt begrep om verdimaksimering og profittmaksimering (P. Arbo.) For meg er det også, uforståeleg at «Barth's metodiske utgangspunkt er den isolerte og atomiserte aktørs handlinger». (I. Hoff.). Spelteorien er viktig for Barth, og det kan neppe vere rett å seie at den berre er ein stor fiasko.

Likeins meiner eg det må vere feilaktig å tillegge Weber (og forstående sosiologi) den oppfatninga at dei ikkje ser samfunnet «som noko anna enn aggregatet av intensjonane til aktørane». (E! O. Eriksen).

To av artiklane i SPOR (av R. Hagen og N. Fulsås) har det tilfelles med dei omtalte hefta i «Fagkritisk skriftserie» at dei i ein eller

annen forstand vel eit «marxistisk» alternativ til ei viktig pensumbok (borgarleg historievitenskap?) Men sjølv om det var ein treffande kritikk og eit betre alternativ som blei presentert: kva faglege grunnar har dei to for å velge ei t marxistisk alternativ? Skal vi berre tru at dei har vurdert dei fleste andre (om dei finns) alternativa også, slik at dei har valt det beste i staden for eit marxistisk fordi dei er sosialistar.

Artiklane av H. Tjelmeland og E. Fiva har ein annan karakter: Dei freistar ikkje å presentere eit marxistisk «perspektiv», men kritiserar på reint faglege grunnlag sentral pensumlitteratur. Tjelmeland viser at høgre mannen Sejerstedt er betre historikar enn sosialisten Furre, og når Fiva skal kritisere Langholm si metodebok så nyttar han synsmåtar som stort sett er utvikla innafor den samme metodetradisjonen.

GENERELL SLUTTKOMMENTAR

Gitt det nåverande universitetssystem, så meiner eg det er ingen grunn til å kritisere den enkelte student som i eksamensoppgåver forsøker å framstå som veldig belest. MEN kvifor er det ei oppgåve for USV/Sos. Front å marknadsføre dei som er flinkast til å dyrke denne universitetsbløffen — under merkelappen fagkritikk?

Fagkritikk har aldri (anna enn i valgprogramma) vore eit felles prosjekt for USV/Sos. Front. Eg trur heller ikkje at det har vore/er ei fagkritisk gruppe innafor USV/Sos. Front. (Marxistar bør vel også i sjølvforståinga bruke marxismen? Meiner «Fagkritisk gruppe på ISV» at dei er ei gruppe i SARTRE si forståing av gruppe, til skilnad frå ei ansamling av individ?). Trur ein kjem nærare sanninga dersom ein seier at «fagkritikken» ved ISV er ein akademisk karriere fortast mogleg. Og i det akademiske liv kan ein ikkje seie: «Akkumuler, akkumuler! Det er Moses og profetane». (Marx og kapitalismen) Parolen er (på godt universitetsnorsk): PUBLISH OR PERISH! (GI ut eller gi opp).

Jon Todal.

Hva skjer med studentbevegelsen i Polen?

Forrige nummer av studentavisa brakte en lengere artikkel om den nye uavhengige studentbevegelsen NZS. Artikkelen var basert på informasjon fra et besøk i Polen like før årsskiftet. Delvis manglende aktualitet var derfor ikke til å unngå. For å bære på dette skal jeg kort oppsummere situasjonen i dag, 2 måneder etter.

Mens man før årsskiftet anså det som bortimot sikkert at NZS ville oppnå offisiell godkjenning som uavhengig studentforbund, floket det hele seg til i januar/februar. Myndighetene nølte med å godkjenne opprettelsen av uavhengige studentforeninger ved en del universiteter, bl.a. Lodz. Samtidig syntes det ikke å være noen vilje til stede for å innfri de sentrale kravene som ellers var stilt, f.eks. større akademisk frihet.

Dette førte til at studentene ved universitetet i Lodz gikk til okkupasjon av fakultetsbygningene. For første gang siden uroen i Polen tok til i august, var også studentene med i aksjoner. Det som har skjedd etter dette finnes: delvis motstridende rapporter om. Norske massemedia meldte tidlig i uke 8 at det var inngått en avtale mellom myndighetene og studentene som bl.a. muliggjorde opprettelsen av en uavhengig studentorganisasjon. Dette ble imidlertid imøtegått av en del utenlandske aviser (bl.a. Information) som kunne melde at det hadde oppstått et brudd i forhand-

lingene. Den 17/2 tydet derfor mye på at også universitetene i Warszawa, Krakow, Wroclaw, Czestochowa, Katowicw og Gdansk hadde fulgt eksemplet fra Lodz. Dermed var det duket for et veritabelt studentopprør!

Forvirringen er dermed total! Det som sannsynligvis har skjedd er at forhandlinger mellom myndighetene og studentene i Lodz brøt sammen fredag 13/2. Dette førte til full mobilisering på andre universiteter og trusler om total aksjon på landsbasis. Denne truselen har tydeligvis hatt ganske stor effekt ettersom man onsdag 18/2 kom fram til enighet på sentrale punkter.

Etter avtalen av 18/2 er dermed Polen det eneste landet i øst-blokken som har et uavhengig studentforbund. Hvilke krav som utover dette er innfridd er foreløpig uklart, større akademisk frihet må i alle tilfelle være sentralt.

Som det går fram av det som er skrevet ovenfor er situasjonen ved de polske universitetene uoversiktlig. Informasjonene som kommer er ofte motstridende og man tvinges i stor grad til å tolke dem. Forhåpentligvis vil det bli mulig å komme tilbake til situasjonen i Polen i senere nummer av Studentavisa. I alle fall, det som skjer innenfor de polske universitetene i dag er et studentopprør med mange paralleller til -88.

NORDISKE STUDENTER KREVER STANS I ANLEGGSSARBEIDET I ALTA:

Følgende uttalelse ble enstemmig vedtatt ved det halvårige møtet for ledelsen i de nordiske studentunionene (Danske Studerendes Fællesråd DSF, Studentarad Haskala Islands SHI, Suomen Yliopistolakuntien Liitto SYL, Sveriges Förenade Studentkårer SFS og Norsk Studentunion SNU) i Reykjavik 14.-16. februar 1980.

«I januar startet de norske myndigheter på arbeidet med anleggsvet til kraftutbyggingsfeltet i Alta. Dette på tross av den enorme motstanden regjeringas politikk har møtt, og på tross av at Høyesterett ennå ikke har avklart samenes juridiske rettigheter i denne sammenheng.

Motstanden mot Altautbygginga dreier seg om kamp for en minoritetsgruppe sine rettigheter. Utbygging av Alta-vassdraget vil være en trussel for samenes næringsgrunnlag, nemlig rein-drift.

Kampen dreier seg også om hvorvidt staten suverent skal kunne vedta fundamentale inngrep, uten å ta hensyn til de berørte — i denne situasjonen samenes kamp for sine rettigheter.

Motstandsarbeidet med utgangspunkt i Folkeaksjonen mot utbygging av Alta/Kautokelnovassdraget, har siden arbeidsstart i januar mobilisert til stadige demonstrasjoner. Aksjoner har vært ført i form av sivil ulydighet ved at demonstranter har okkupert anleggsveien for å forhindre arbeidet. Fem samer har sultestreiket i Oslo i over tre uker. Men regjeringa har fullstendig ignorert disse aksjonene.

Vi vil be den norske regjeringa om å sette prestisjehensynet til side og stanse utbygginga av Alta-vassdraget snarest.»

Kvinnebevegelsen i dag - står vi med flettene i postkassa?

Et bidrag fra noen resignerte aktivister

8. mars 1981. Et år inne i det nye ti-året. Hva har vi lært av Kvinnebevegelsen i 70-åra? Hvor står vi i dag?

TREKK VED SITUASJONEN

Den organiserte kvinnebevegelse er i dag mindre antallsmessig enn tidligere i den nye kvinnebevegelsens historie, som hadde sitt utgangspunkt og inspirasjon fra studentopprørets dager i slutten av 60-åra. Fra oppblomstringen, entusiasmen og aktiviteten i den mest aktive perioden rundt 74/75 er vi nå inne i en periode preget av passivitet og desillusjon/forvirring. Kvinneorganisasjonene står splittet, og preges av svak aktivitet og rekruttering, det gjelder både Kvinnefronten, nyfeministene og Brød og Roser.

Er passiviteten reell, eller har de kvinnepolitiske ideer slått igjennom på så mange viktige områder at en felles bevegelse ikke er nødvendig? Prioriterer vi istedet å jobbe kvinnepolitisk innenfor andre fora ute i samfunnet, f.eks. i fagbevegelsen, på Universitetet, Krisesenteret o.s.v., fora hvor en kanskje har større muligheter for å nå fram? Er de kvinnepolitiske kravene blitt institusjonalisert og derigjennom ufarliggjort?

KVINNEPOLITISK STRATEGI 1: BEVISSTGJØRING

Det viktigste utgangspunktet for den organiserte kvinnebevegelsen har vært en politisering av et felles erfaringsgrunnlag vi har som kvinner. Bevisstgjøring ble en metode til å få fram det skjulte i kvinneundertrykkninga på. Den ble et middel til politisering. Det personlige erfaringsgrunnlaget blir politisk ved at det knyttes til det felles, det allmene. Vi lærte oss å sette ord på undertrykkninga gjennom utvikling av nye begreper, analyser og teorier, og derigjennom oppsto en ny dimensjon av motsetningene i samfunnet, den kjønns-spesifikke undertrykkelsen. Ut fra denne bevisstgjøringen oppstod spiren til en ny identitet. Søstersolidariteten ble utgangspunkt for en felles politisk aktivitet.

STRATEGI 2: FRONT-ORGANISERING

På det ytre aksjonsplanet ble det forsøkt organisert en felles front gjennom Kvinnefronten, som hadde som målsetting å organisere alle kvinner. Forsøket strandet, delvis p.g.a. mangel på overordnet målsetting, dels fordi fronten ble en dekkorganisasjon for AKP. Organisasjonen ble sentralistisk og resultatet ble knebling av all politisk debatt på grunnplanet og en kriminalisering av sosialistiske og feministiske ideer fordi en vil organisere alle kvinner, en utopisk målsetting. Frontens politikk ble en kopi av AKPs aksjonistiske linje, orientering rundt dagskrav: høyere lønn, flere arbeidsplasser og daghjemsplasser. Som et resultat av kritikken mot frontens politikk ble det dannet alternative organisasjoner, som f.eks. Klara-gruppa i Bergen, Brød og Roser i Oslo og dessuten Lesbisk bevegelse, alle i opposisjon til Kvinnefrontens moralistiske aksjonisme. Flere og flere innså begrensningene til Kvinnefronten og meldte seg ut, som

resulterte i en avskalling av fronten og dermed nederlag for den Enhetlige Organisasjonen.

STATUS QUO: FRAGMENTERING

I dag står kvinnebevegelsen splittet. Det eksisterer ingen fora for diskusjon av felles problemer og oppfatninger, kanskje bortsett fra 8. mars som fremdeles enkelte steder fungerer samlende for de fleste kvinneorganisasjonene som f.eks. her i Tromsø. Bak den «enhetlige» profilen ligger imidlertid mange uløste konflikter som avspeiler dype politiske motsetninger mellom de ulike organisasjonene. Dette har sammenheng med den fragmenterte organisasjonsstruktur, d.v.s. organisering på grunnlag av klassetilhørighet, yrkesgruppering, faglige og politiske interesser o.s.v. I stedet for organisering på grunnlag av en egen kvinnepolitisk identitet. Dette er muligens en konsekvens av en erkjennelse av at kvinner har ulike erfaringer, tilhører ulike sosiale lag og derfor ikke kan arbeide etter en ensidig kjønns-politisk dimensjon, at kvinnefrigjøring ikke kan reduseres til ren kjønns-kamp.

HVA SKYLDES PASSIVISERINGEN?

Skal situasjonen forklares ut fra generell desillusjon og resignasjon, som for øvrig preger store deler av venstresida, eller er det problemet med egen kvinneorganisasjon som frigjørende strategi? Svaret er neppe enkelt, utviklingen må kobles sammen med mange ulike faktorer som det ikke blir anledning til å gå nærmere inn på her annet enn stikkordsmessig. Noe av forklaringen ligger vel i at vi faktisk er kommet relativt langt når det gjelder den formelle likestilling. Dagskrav-politikken har fungert positivt på den måten at vi har fått igjennom mange viktige saker. I løpet av 70-åra har vi stadig erobret nye områder hvor menn tidligere har vært enerådende. Vi har fått en Likestillingslov som, ihvertfall formelt sett er en garantist for likeverdighet. Vi har fått fri abort og rett til selv å bestemme hvor mange barn vi vil ha. Vi arbeider for 6 timers-dagen og for kjønnskvotering på områder hvor menn fremdeles er dominerende.

Denne reformistiske strategien har kvinnepolitisk betydning enormt sett i historisk perspektiv. Imidlertid har kanskje denne suksessen etterlatt et tomrom, vi har fått gjennomslag for noen formelle krav, men så kommer vi ikke lenger, vi står i stampe. Vi støter på grenser, barrierer for frigjøring og likestilling, dels satt av kapitalismen som er i krise og som setter grenser for systemoverskridende reformer, som 6 timers-dagen ville bety. Frigjøring av noen egentlig forstand er umulig innenfor det kapitalistiske system. Det ligger ingen kvalitativ frigjøring i å bli lønnsarbeider, selv om det formelt sett kan defineres som likestilling.

KVINNEROLLEN SOM FORSVANT? — HVOR BLE DET AV DEN NYE?

Kvinnefrigjøringen har hatt som perspektiv og tatt et oppgjør med

den tradisjonelle kvinnerollen og forsøkt å skape en ny. Den subjektive frigjøring har imidlertid vist seg problematisk. De tradisjonelle rolleforventningene som presses på oss utenfra og hele den sosialisering vi har vært igjennom fungerer som barrierer for vår egen frigjøring. Vi er fremdeles hemmet i vår tradisjonelle rolle som objekt, som værende for mannen og hans behov, ikke som subjekt i oss selv. På det private område tar undertrykkningen mer subtile former, ikke minst i forhold til de «myke» menn, følelsesmessig, mentalt og seksuelt. Den private «nærkamp» er problematisk fordi

vi ikke er sterke nok, vi har ingen «ny» kvinnemodell å sette istedet for den gamle.

KONKLUSJON: DET FINNES INGEN ENKEL LØSNING

De selvstendigjorte strategier (dagskrav-politikken) har vist seg utilstrekkelig som metode i utviklingen av en ny identitet, en ny kvinneverole. Vi trenger et totaliserende perspektiv på kvinnelighet. Vi trenger en politisering og bevisstgjøring av oss selv og våre egne rollebegrensninger for å kunne snu den destruktive ambivalens til konstruktiv subjektforståelse. Da først kan vi selv be-

stemme og definere totaliteten av våre felles erfaringer som kan legge grunnlaget for en felles kvinnepolitisk identitet. Vi må problematisere begrepene likestilling — frigjøring og deres muligheter og begrensninger innenfor det kapitalistiske system, og vi må tenke utover systemet, vi må tenke i utopier. Organisatorisk må vi forsøke å konstituere oss som politiske grupperinger i ulike sammenhenger for å få en mulighet til å utvikle mangfoldet av våre erfaringer, og derav finne ut på hvilke områder kan aksjonere på felles grunnlag.

Kvinnekretsen i Tromsø

8. MARS HOVEDAPPELL

Toget 8. mars samlet 950 deltakere. Toget vart et enhetstog, mellom ti ulike organisasjoner. Kvinnebevegelsen er ikke død. Til troes for at den er splittet er den i stand til å samle seg når det gjelder. En seier for enheten!

Appellen etter toget ble i år holdt av en representant for samekvinnene, Rauni Lukkari. Hun tok utgangspunkt i det kvinnesyn som tradisjonelt har eksistert i den samiske kultur, og hvordan dette har endret seg gjennom påføring av den vestlige kulturs kjønnsrollemønster.

Kvinnene i den samiske kultur og mytologi har aldri vært undertrykt, men alltid vært likestilt med menn på alle områder. Ved inngåelse av ekteskap var det f. eks. like vanlig at mannen flyttet til hennes

«sipa» som hun til hans, i mytologiene er «gudene» like ofte kvinnelige skikkelser som mannlige. Begrepene for kvinne er på samisk kun ett, uansett hvilken situasjon eller posisjon hun befinner seg i. I den vestlige kultur er kvinnebegrepet splittet opp, kvinnen blir karriert, redusert til objekt.

I dag er samekvinnene dobbelt undertrykt. Vi er undertrykt som folk, og vi er undertrykt som kvinner gjennom det vestlige kjønnsrollemønster vi er blitt påført. En frigjøring som folk vil derfor for oss også bety frigjøring som kvinner, sluttet Rauni.

Kvinne vær antimilitarist

Kvinnetjenesten (Sivil verneplikt) ble innført i 1977 og er et skritt i retning av generell verneplikt for kvinner. Den gikk gjennom uten særlig motstand fra de ulike kvinneorganisasjonene. Sterke krefter er i gang for å få innført kvinnelig verneplikt, også blant en del venstre-orienterte feminister (i AKP-m) og i en del tradisjonelle kvinneorganisasjoner som Norges Husmorforbund.

Radikale feminister må nå gå aktivt inn i kampen mot militarismen, mot opprustning og undertrykkelsen.

LITEN REKRUTTERING TIL MILITÆRET

Bakgrunnen for militær verneplikt, også for kvinner er fra militærapparatets side at rekrutteringen til forsvaret i dag er for dårlig. Avgangen på befal er stor, og rekrutteringen av mannlige soldater liten. Hensikten legitimeres imidlertid under henvisning til likestillingsfrasen. Likestilling på hvilke premisser? Hittil er det gjort lite for å politisere spørsmålet om kvinnelig verneplikt.

MILITÆRET ER MANNENS PREMISSER

Militarismen er med på å

oppretholde kjønnsrollene ved at de maskuline ideene er de som i siste instans betyr noe. Kvinnelig verneplikt vil ikke endre noe på den patriarkalske struktur. Som soldater vil vi måtte solidariseres og trenes til å bli menn, aggressive, stridende, dersom likestilling i forsvaret skulle ha noen funksjon. Vi ville bli akseptert som soldater, men på menns premisser. Alternativt ville vi bli satt inn i administrasjonen, i sanitetskorps osv. slik at de menn som i dag fyller denne del av forsvaret blir frigjort til aktiv tjeneste. Vi ville fungere som omsorgsapparatets forlengede arm, som reproducenter av den destruktivitet en krig produserer.

KAPITAL-KRISE-RUSTNING

Militærapparatet er nært knyttet sammen med kapitalismens utvikling. I kapitalistiske krisetider har opprustning fungert som økonomisk kriseløsning, p.g.a. økt produksjon av våpen, teknologi osv. Vi er tilsluttet verdens mektigste militærallianse som omfatter alle de rikeste land i verden og som står for 3/4 av verdens våpenproduksjon, masseødeleggelsesvåpen inkludert. Skal kvinner gå inn for å forsvare dette? For å oppnå likestilling?

Fra demonstrasjonen mot innføring av verneplikt for kvinner i Vest-Tyskland.

MOBILISER FOR FRED!

Kampen for likestilling er en mer omfattende kamp som også omfatter kampen for fred, og den må føres med andre våpen. Militarismen passifiserer oss,

gjør oss avmektige, og dermed støttende for systemet. Denne situasjonen må vi ut av. Vi må slutte å gråte vi må kjempe, mot verneplikt, mot militarismen, mot opprustning. For feminister er det en motsetning å gå inn i dagens

militærapparat, enten det er for å erobre en ny mannsbastion, eller det er for å bekjempe militarismen innenfra.

Som anti-militarister era vi interessert i å endre samfunnsforholdene til et likeverdige, sosialistisk samfunn. Feminismen burde derfor finne sin naturlige plass som en del av ikke-voldskampen, og i kampen mot patriarkatet og militarismen.

Så lenge det ikke er mulig å opprette et ikke-voldsforsvar innenfor dagens samfunns-system, må vi som anti-militarister kjempe mot at verneplikt for kvinner innføres. Kvinnekampen dreier seg om kamp mot alle former for tvang, om retten til å kunne handle ut fra seg selv, som subjekt. Militarismen står i motsetning til den feministiske ide, til frigjøring og fred. Vernepliktsnekting er den eneste mulighet vi har til å utfordre militaristiske og patriarkalske strukturer i samfunnet. Det er en konsekvent holdning av et antimilitaristisk syn ved å nekte ethvert samarbeid med staten på statens premisser.

Norden som atomfri sone

var tittelen på det første møtet i Tromsø i regi av aksjonen «Nei til atomvåpen» 23. februar på Saga kafe. Denne aksjonen vart starta som reaksjon på utplasseringsvedtaket i NATO hausten 1979 og har i år vorte permanent. Møtet samla godt over 100 tilhørarar og var opptakten til aksjonens arbeid i Tromsø

AKSJON «NEI TIL ATOMVÅPEN»

Møteleiar Herman Ruge Jørvell opna møtet med å presentere aksjonen: Aksjonen «Nei til atomvåpen» er tvverpolitisk og skal samla alle som vil bidra i arbeidet for å nedbygga atomvåpna og bidra til nedrusting. Den ser såleis ikkje anti-militaristisk eller pasifistisk, men skal kunna samla både NATO-tilhengarar og -motstandarar. Det tvverpolitiske grunnlaget er sikra gjennom allsidig representasjon i aksjonens nasjonale råd og styre. Etter denne presentasjonen vart ordet gitt til kveldens hovudtalar — professor Erik Alfson, medlem av styret i «Nei til atomvåpen».

Han ga først ei skisse av aksjonens politiske grunnlag, som er nedfelt i tre slagord: 1) Nedbygging av atomvåpna i aust og vest 2) Ingen atomvåpen i Norge i fred eller krig 3) Norden som atomfri sone.

MILITÆRTEKNOLOGIEN ENDRER SITUASJONEN

Bakgrunnen for danning av ein aksjon på dette grunnlaget er den stadig stigande opprustning og

militærteknologiske utvikling. Den auke i presisjonsevne som er skapt, er det militærteknologiske grunnlaget for den nye doktrinen om førstebruk av atomvåpen. I forlenging av dette ligg og perspektivet om Europa som slagmark i konfrontasjonen mellom supermaktene («Euro-strategien»). I den samanhengen siterte Alfson Alvar Myrdals oppfatning om at nordområda blir meir og meir utsatt.

Han kunne visa til utsegner både frå Carters og Reagans utanriksminister som viste at førstebruksstrategien har slått igjennom i USA — vår allierte.

Atomvåpna byggjer på ein avskrekkingstrategi. Alfson frykta ei gliding frå eit perspektiv om likeverdige avskrekking — truselen om bruk av atomvåpen skal hindra krigsutbrot — til utvida avskrekking — truselen om bruk av atomvåpen blir brukt som politisk pressmiddel. Hovudfaren ligg i at atomvåpna får ein stadig større rolle i den militære strategien. Det er ei farleg utvikling — og det er på dette punktet at kreftene må setjast inn i dag. Alfson meinte at vi måtte prioritera arbeidet mot dei taktiske atomvåpna og mellomdistanseraketane. Dei strategiske atomvåpna får koma i neste omgang.

Det skulle ikkje vera noe problem å erstatta dei talsterke atomvåpen med konvensjonelle våpen. Det ideelle — og det det må arbeidast mot — er å få i stand forhandlingar mellom blokkene om gjensidige nedrustingar som samstundes endrar styrkeprofilen.

ATOMFRI SONE I NORDEN

Eit viktig første skritt, og ei deløysing, vil vera å følgja opp FN's

forslag om utbygging av atomvåpenfrie soner. Norden pelker seg ut. Her er det ikkje atomvåpen for tida, og området omfattar land som er knytt til begge blokkene. (Finland har sikkerhetsavtale med Sovjet). Eit viktig prinsipp for at det skal kunna bli noe av atomvåpenfrie soner, er at dei ikkje vedrører viktige strategiske interesser til supermaktene. Alle problem som hittil har blokkert nedrustingsforhandlingar blir då trukke med.

Alfson avviste difor idear om at ein atomvåpenfri sone i Norden skulle omfatta Kola-basen eller andre viktige militære støttepunkt for Sovjet. Likeleis meinte han at Island måtte haldast utanfor, då Island er eit viktig strategisk støttepunkt for USA. I tilknytting til dei atomvåpenfrie sonene vil det vera snakk om gjensidige garantiar: Landa i sonen garanterer at det ikkje skal lagrast eller brukast atomvåpen frå dei områda. Atomkraftene garanterer at det ikkje skal nyttast atomvåpen mot sonen. Det vil då vera nødvendig med eit kontrollapparat for å halda tilsyn med dette. I tillegg vil det vera nødvendig med tilleggssavtalar som regulerer spørsmåla om transitt, overflyging og våpen like utanfor sonen.

Atomvåpenfrie soner kan bidra til å skapa eit avspenningsklima.

Dessutan: Det er ein sikkerhetspolitikk i vår interesse. Vi har ingen interesse av at ein krig mellom supermaktene blir utkjempa på vårt territorium.

SOVJET IKKE A STOLE PA

Tønne Hultfeldt stilte opp som representant for militærelingas

offisielle syn. Han gjekk først historisk til verks, og viste at ideen om atomfri sone i Norden først dukka opp på svensk hald i 1962 og at Kekkonen seinare ved fleire høve har kome fram med forslag om dette. Han meinte for det første at garantiar frå Sovjet ikkje var til å stola på. For det andre at ein slik sone i alle høve måtte omfatta dei deler av Sovjets atomvåpenutstyr som er direkte innretta mot Norden — og det ville vera umogleg å kontrollera.

Eit viktig poeng for Hultfeldt var at det ikkje går an å kombinera soloutspel frå Norge i slike spørsmål og eit forpliktande medlemskap i NATO. Ein atomvåpenfri sone inneber at sonen er nøytral.

Dessutan: Bare gjennom NATO kan Norge ha noe å tilby forhandlingar med Sovjet. Vi måtte heller ikkje gløyma at Sovjets militærapparat også tener globale føremål. Det er difor farleg med ein-sidige tiltak. Han hevda tesen om at fjerning av atomvåpen frå Europa aukar muligheten for krig på europeisk territorium og forsvarte i den samanhenge strategien med fleksibelt forsvar.

Interessant var det at han meinte Nato måtte garanterer at dei bare ville bruka atomvåpen i tilfelle angrep på eige territorium — eit syn i strid med USA i sin politikk.

DE FIRE STANDPUNKTER

Debatten etter innlelingane var dominert av eldre forsvarsvener som ønska både ein atomvåpenstrategi og eit sterkt konvensjonelt forsvar, og yngre forsvarsvener som ønska eit vesentleg sterkare konvensjonelt forsvar som ikkje baserer seg på atom-

våpen. Både dei eldre og dei yngre forsvarsvennene avviste tanken om ein atomvåpenfri sone i Norden som eit første skritt.

Lundestad inntok ein tredjeposisjon. Han kritiserte tiltak frå USA som hadde hatt ein rustingsfremjande effekt — slik at dei hadde halde våpensystem utanfor Salt 2-avtalen, at dei til slutt ikkje underskreiv Salt 2-avtalen og satsinga på Mx-rakett-systemet. Han var mot ideen om atomfri sone i Norden som isolert tiltak fordi han generelt meiner avskrekkingstrategien har vore fredsbevarande etter krigen, fordi vår allierte er i mot og fordi dei andre nordiske landa ikkje vil støtta forslaget.

Dessutan: Ei tilstrekkeleg sterk kontrollordning opnar for press frå Sovjet. Han gjorde seg til talsmann for DNAs tanke om avtalar om atomvåpenfri sone som omfatter større deler av Europa og Sovjet.

Det var dessutan eit par innlegg i debatten som var misnøgd med det tekniske preget som debatten hadde fått og som etterlyste sunt folkevett — vi rustar ikkje opp for å rusta ned, som Gerd Jacobsen sa. Både ho og Gunvor Holtan understrekte nødvendet av ei sterk fredsørsle som kan tvinga politikarane til å iverksetja tillits-skapande tiltak og forhandlingsløyser.

Vi får håpa at dette møte blir startskotet for ein høgt tiltrengt debatt om den militærpolitiske situasjonen.

Halvard Tjømeland

Har hovedallmøte utspilt sin rolle?

— Av Jens Bjørnåvold og Jens Chr. Smeby —

Sentralt i den studentpolitiske organiseringa i Tromsø står hovedallmøtet (HAM). Det er ingen grunn til å legge skjul på at HAM ikke

fungerer tilfredsstillende i dag.

Er Tromsø-studentene spesielt apatiske, eller er allmøte-formen som øverste organ i seg selv uegnet?

Som en begynnelse på debatten om den studentpolitiske organiseringa i Tromsø i fremtiden, vil vi forsøke å oppsummere noen av de erfaringene HAM har gitt oss. Vi vil konsentrere oss om de negative erfaringene da det tidligere har vært udiskutabelt at vi skal beholde HAM. Artikkelen er delvis basert på en semesteroppgave i offentlig forvaltning og organisasjonslære høsten -80.

DARLIG OPPMØTE

Det er ingen grunn til å legge skjul på at HAM ikke fungerer tilfredsstillende i dag. De siste to-tre årene har deltakelsen på HAM ligget rundt 30-50. Med et studenttall på nærmere 2000 er dette åpenbart for lite. Hva er årsaken til at det direkte demokratiet delvis spiller fallitt? Er Tromsø-studentene spesielt apatiske, eller er allmøte-formen som øverste organ i seg selv uegnet? Vi vil forsøke å gi noen antydninger.

DEN GENERELLE POLITISKE AKTIVITETEN

Den generelle politiske aktiviteten i samfunnet og på Universitetet vil ha stor innvirkning på et politisk organ som er bygd opp etter allmøteprinsippet. En del av forklaringen på at HAM fungerer dårlig i dag må derfor i alle fall delvis tilskrives lavkonjunktur for visse typer politisk aktivitet. HAM ble opprettet på bølgen av «student-opprørt», EF-kampen og motstanden mot Vietnamkrigen. Modellen ble valgt i en periode med uvanlig sterk politisk

Fra hovedallmøtets glansdager?

aktivitet. I dag da den politiske aktiviteten ikke er så stor, vil dette ramme allmøte-modellen spesielt sterkt.

EFFEKTIVITET, MEN I FORHOLD TIL HVA?

Lavkonjunktur for studentpolitikken forklarer en del av HAMs problemer, men langt fra alle. Etter vår mening står HAM i et dilemma som er vanskelig å løse. For det første må allmøtet ta opp en rekke saker som skal opp i Universitetets og Samskipnadsbyråkratene. For det andre er HAM avhengig av at dagsorden er såpass engasjerende at studentene møter opp for å diskutere sakene. Å forholde seg til Universitetet og Samskipnadsbyråkratene vil som regel si at en må ta stilling til saker på byråkratets premisser. Det er svært ofte lite engasjerende. Et hovedproblem for HAM er etter vår mening at hensynet til effektiv saksbehandling i forhold til Samskipnaden og Universitetet vanskelig lar seg forene med en engasjerende og demokratisk dagsorden.

For å si det poetisk: HAM er en «øy av direkte demokrati» i et enormt hav av byråkratiske strukturer.

RIVALISERING MELLOM FRONTENE

Enhver som har vært på et HAM vil ha lagt merke til den sterke

rivaliseringen mellom de studentpolitiske frontene. Det er et typisk for enhver beslutningssituasjon at en ikke bare holder seg strengt til saken, men også benytter anledningen til å markere egne synspunkter i en videre sammenheng og å dele ut litt ros og ris. I den grad ros og ris blir viktigere enn diskusjonen av saken, er det imidlertid et problem. Vi mener dette ofte er tilfelle i diskusjonene på HAM.

HVA ER GRUNNEN?

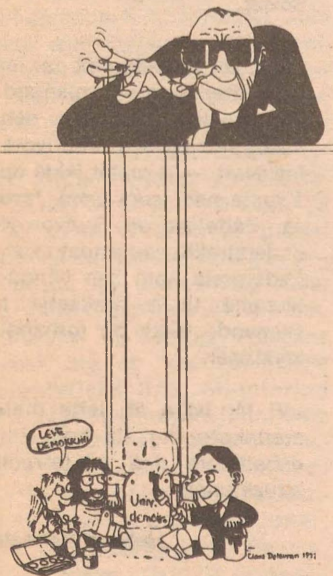
En kan anklage fronten for å drive for mye partipolitikk. Vi tror heller grunnen til den sterke betoningen av motsetningen mellom frontene er at HAM er lite egnet til å behandle saker på byråkratets premisser. Det blir lite engasjerende og det er vanskelig å få behandlet slike saker på en tilfredsstillende måte. Det er bare en liten «elite» som har forutsetninger for å diskutere sakene i sin fulle bredde. En vil ofte bare diskutere få prinsipielle sider av sakene og ikke ta hensyn til de premissene som er gitt når sakene selvsagt skal behandles i f. eks. Universitetsstyret. Et eksempel på dette kan være HAMs behandling av fagdidaktikk-saken. HAM diskuterte for eller mot fagdidaktikk, ispedd ros og ris. Når saken skulle opp i Universitetsstyret var spørsmålet hovedsakelig hva slags definisjon av fagdidaktikk som skulle legges til grunn for innføringen.

Når saker som er lite egnet til å behandle HAM likevel kommer opp, fører det ofte til en verdiløst og for mange en meningsløs debatt.

STUDENTRAD?

Vi mener det er viktig å se disse svakhetene ved allmøte-modellen i øynene. Vi mener likevel det er viktig å beholde HAM som øverste politiske organ. Det er viktig å opprettholde HAM som et forum hvor alle studentene kan møtes å diskutere studentpolitikk på egne premisser. HAM vil i enkelte saker kunne mobilisere studentene og på den måten være viktig for at studentene ikke skal la seg siuke av byråkratene.

Vi kunne tenke oss at en mulig løsning kunne være at en opprettholdt HAM som øverste organ, men at en samtidig opprettet et representativt organ (studentråd) som møttes relativt ofte for å forholde seg til de daglige sakene i Universitetet, Samskipnaden og NSU. Studentrådet ville ha forutsetninger til å følge opp studentrepresentantene i disse organene. HAM må innkalles sjeldnere, kanskje bare en gang i semesteret. Det må ta opp prinsipielle og meget viktige saker i studentpolitikken og velge representanter. HAM kunne fungere som et slags årsmøte i en organisasjon. HAM måtte også kunne innkalle slik som nå når min 30 personer krever det for f. eks. å overprøve vedtak i studentrådet.

HAM «styrt» av Universitetets og Samskipnadenes byråkrati.

Noen m
i forbin
organisa

Studentpolitisk ak

Til neste år er det
til Tromsø. I løpet a
fra litt over 300 til
mulig å vise til sam
viteten. Snarere tve
denttallet har det si
forhold til interess

Negativt, javel, m
Selvsagt er det et
sjettaksjonene høst
er mulig å mobiliser
sjonene oss at det
som er i stand til å
Det er derfor foruro
gått til de grader ut
skal være mulig å
kniven på strupen, i
rettholde et organi
ikke unnvære jevn
tvalget,

Omorganiseringa a
nisasjonsmessig h

Vi har nå i knapp
Studentutvalget hv
instituttene mot tid
dette var å bedre k
og SU, samt forh
kelte institutt.

Dessverre har det
med å finne kandid
mer eller mindre b

Den nye valgordn
av instituttrepresent
bære en svekkelse a
3 personer funger
7.

Eksemplet med S
aktivitet, dårlig ko
organer ikke kan re
problem. Selvsagt e
størst mulig grad
noe også den kom
skjeftige seg med.
sette de organisas
heng med den poli
løsrevet fra de gen
viklinga av høyere
ikke særlig fruktba

Det som først og
nisasjonsmessig h

TIKKEN DØR!

nter
re med
sdebatten

rganisasjon

te første studentene kom
ave har studenttallet vokst
0. Dessverre er det ikke
men studentpolitiske akti-
vitet med veksten i stu-
skis alvorlig passivisering i
sørgspolitiske saker.

ri komme utenom!
ent innimellom. Statsbud-
stoss til fulle at det ennå
eraker. Samtidig viste ak-
est organisasjonsnettverk
lislige akutte situasjoner.
le konstatere at lufta har
atter jul. Dersom det kun
ntpolitikken når en har
hlet da være mulig å opp-
irk? I lengden kan man

avlaget, eksempel på orga-
nd

or hatt en valgordning til
epresentanter direkte fra
dvalg». Begrunnelsen for
knen mellom instituttene
nnerrepresentasjon fra en-

st instituttene har problemer
denkelte tilfeller har folk
bln.

nier i beste fall en bedring
nørste fall kan den inne-
vaste er i dag tilfellet. Kun
rtilget i dag, mot normalt

blemene med lav politisk
n «grunnplan» og valgte
est ensidig organisatorisk
erla en organisasjon som i
kjo og stimulere aktivitet,
rganisasjonsdebatten bør be-
Lst kanskje vel så viktig å
sj problemene i sammen-
tningen. Å se organisasjon
ette konjunktorene, fra ut-
g av studiestrukturer er

es er aktivitet, ikke orga-

Jens Bjørnåvold.

Studentpolitikken må politiseres!

I siste nummer av Studentavisa kritiserer Fredrik Fagertun Sosialistisk Front for deres linje for å styrke den studentpolitiske aktiviteten på Instituttnivå. Han viser til debatten omkring valget av NSU-delegatgruppa hvor Sos. Fronts kandidater ble valgt. Fredrik Fagertun var selv kandidat til en alternativ liste som var sammensatt av frontuavhengige personer fra 6 Institutt. Sos. Fronts kandidater hadde en snevrere instituttspredning, men det var et flertall av jenter på listen.

STUDENTPOLITIKKENS DILEMMA

Fredrik Fagertun innleder sin artikkel med å snakke om den dårlige studentpolitiske aktiviteten på instituttene og bare en liten kjerne av aktivister som studentpolitikken dilemma.

I motsetning til Fredrik Fagertun mener jeg dette ikke kan løses bare med å ville grunnplansaktivitet og å velge en delegatgruppe med en breiere instituttspredning. Det er ingen som er uenig i at det er en fordel med en bred instituttrepresentasjon, men Sos. Front mener dette ikke er tilstrekkelig. Vi har alltid ment det er

galt å overrodne organisasjonstekniske argumenter det politiske innholdet. Vi mener den politiske aktiviteten er avhengig av den politikken som blir ført. En god politikk er en forutsetning for økt politisk aktivitet. Organisasjonsformer vil kunne gjøre det lettere å nå fram. Det vil derfor være en klar fordel om delegatgruppa hadde en breiere instituttspredning, men det kan ikke være tilstrekkelig. Det er bakgrunnen for at Sos. Front etterlyser en politisk begrunnelse for en alternativ liste.

KJEDELIG STUDENTPOLITIKK

sos. Fronts politikk har mang-

Politisk innhold er sjelsagt overordna organisasjonsstruktur.

ler, jeg ser det som en viktig grunn til en laber studentpolitisk aktivitet. Vi trenger en studentpolitisk

debatt på det vi står for. De ulike politiske oppfatningene som finnes på Universitetet må møtes og brytes. Jeg mener det er gjennom en slik debatt at flere kan faatte interesse for studentpolitikk. Det finnes da ikke noe så kjedelig som et Hovedallmøte hvor alle saker blir enstemmig vedtatt.

ERFARINGENE FRA STUDENTUTVALGET

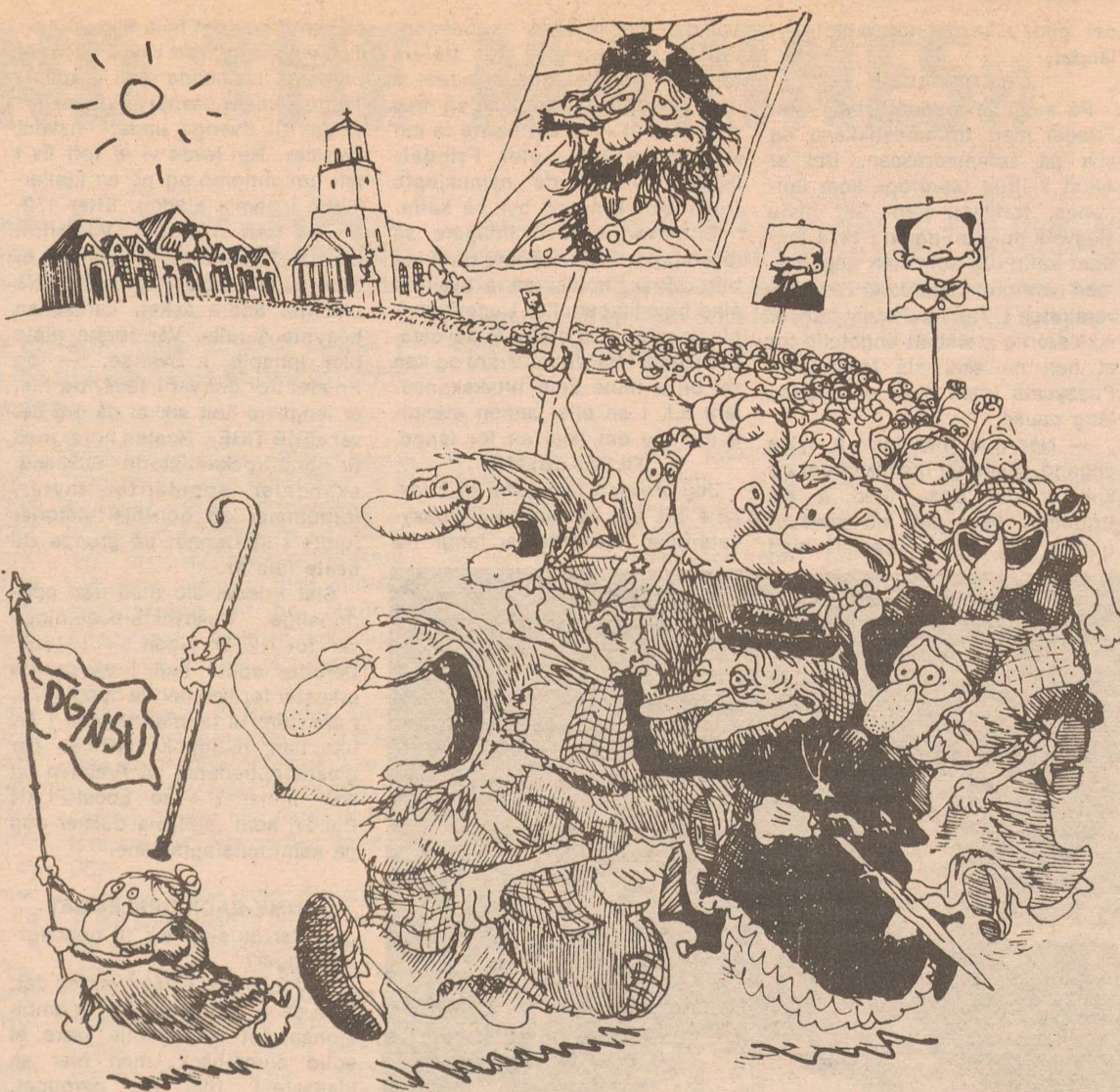
Studentutvalget har de siste to gangene blitt valgt fra Instituttene. Erfaringene med dette er neppe så gode (som det forrige Studentutvalget prøvde å fremstille i Studentavisa før jul. Det har vært et problem at en del av representantene har fungert ujevnt. Det viser seg også at det er svært vanskelig å få valgt folk til Studentutvalget på denne måten. Før en har oppsummert erfaringene fra Studentutvalget med instituttvis valg, er det tvilsomt å innføre en tilsvarende valgordning til delegatgruppa.

PROVOSER FRAM AKTIVITET

Skal vi ha noe håp om noen større aktivitet framover mener jeg at Studentutvalget og delegatgruppa aktivt må kjøre ut en politikk som kan vekke reaksjoner på instituttene. Studentutvalget og delegatgruppa er valgt på to ulike måter. De må kunne supplere hverandre i dette arbeidet. Den politiske aktiviteten må provoseres fram. Politiske aktivister kan ikke plukkes fram fra Instituttene når det er valg til Studentutvalget og delegatgruppa. Jeg tror aktiviteten må skapes gjennom politisk debatt.

Mitt håp er derfor at Fredrik Fagertun og andre kan begynne å kritisere delegatgruppa og Sos. Front for deres politikk, ikke redusere politiske motsetninger til organisasjonstekniske argumenter om at Sos. Front ikke ønsker kontakt med instituttene. En slik politisering kan motvirke høyredreiningen ved at den øker aktiviteten.

Jens-Christian Smeby.

Handwritten signature of Jens-Christian Smeby.

Studentene har latt seg provosere opp av sofaene p.g.a. politisk debatt.

KARAKTERLØS «Z PÅ MAKEN»

Stokmarknesgruppa ZOO har etterhvert etablert seg som et topporkester på nasjonalt nivå med en musikkstil som nok best kan relateres til funk og disco sammen med noen rolige ballader og litt rock. Dette er også tilfelle med deres fjerde album «Z på Maken» som kom ut like før jul. I motsetning til tidligere er de fleste låtene denne gangen både uoriginale og dårlige repriser.

Æ-OG-DU-SYNDROMET

Det virker rett og slett som om ZOO har sluppet opp for materiale eller har sendt ut et halvferdig produkt — hastverk for å komme med i julerusket? «Z på Maken» inneholder elleve sjøllagde låter som faller i to kategorier: Æ-og-du-syndromet går igjen ad neuseam i hele seks av tekstene: «Sammen igjen», «Ka du vil», «Madoisell», «Kom te'bake te'mæ», «Du kan bære gå», og «Drømmen». Hver for seg er kanskje ikke låtene så verst, men når de blir satt sammen på en og samme LP sitter man igjen med et inntrykk av at dette er både klisjépreget, ensformig og kjedelig. Sverri Dahl som på den forrige LP'en («Norges

heitaste») hadde ansvaret for den vakre balladen «Du 'kkje her når æ træng dæ mest», når aldri opp på tilsvarende nivå denne gangen. «Sammen igjen» er nærmest pinlig banal. Derimot har han lyktes litt bedre med «Du kan bære gå» — her svinger det iallfall godt.

NOEN SMA-KRITISKE LATER

Foruten en instrumental låt er tekstene på de resterende fire melodiene en smule «miljø»-kritiske, men aldri slik at det skulle kunne provosere noen. Her finner vi norsktopp-slageren «Evig Ung», — videre «Byen», «Jeg robot» og «Først så på» — den siste et spark til alskens litteratur- og plate-anmeldere, som forstår verden bak sin IBM-maskin uten særlig sans for «alle timan, som ligg gjæmt bak en suksess» og «alle ofran, og de åran som gikk med». Etter undertegnede plateanmelderes mening er denne låta faktisk ganske god både hva teksten og det musikalske angår. Ellers kan jeg dessverre ikke på «Z på Maken» finne noe spor som overgår «Evig Ung».

TEKNISK GODT MEN KJEDELIG

ZOOs musikalske og tekniske ferdigheter er det lite å si på. De spiller sikkert og godt, men altså svært så kjedelig denne gangen. Erling Andersen har forlatt sine samfunnsfagstudier ved universi-

ZOO
«Z på Maken»
(snowflake 1980)

tetet i Tromsø og begynt å spille bass i ZOO. Med sine solide erfaringer gjør han en god jobb, og har delansvaret for platas eneste instrumentelle spor «Zuug» hvor det virkelig er moteriktig bassgang og vakkert fløytespill.

KJØP IKKE PLATE, MEN . . .

«Z på Maken» er altså et gjennomført kommersielt produkt, som det skulle være liten vits i å kjøpe. Gå heller på discoteque og spørr etter låter fra albumet, hør på norsktoppen eller gå og se ZOO

når de er i byen. Med det materialet som finnes på «Z på Maken» hevder de seg best i slike sammenhenger.

Rune Hagen.

ZOO. Foto: Nina Reistad

Friedel Brandt i Pusycatz:

«Ikke noe come-back, men en liten NOSTALGISK KLASSEFEST»

Artikkelen er trykt etter tillatelse fra «Nye takter».

For å intervju Friedel trenger jeg ikke bevege meg utendørs. Det er en stor fordel når man ligger værfast på Prestvann studentheim i Tromsø. Friedel bor rett over meg, så det er bare å springe opp trappa til tredje etasje. Som oftest er det Friedel som kommer ned til meg, da helst om natta for å klage på at jeg spiller «Mrrr» og «Psst» så høyt at han ikke får sove. Men denne ettermiddagen var det altså jeg som sprang opp trappa. Vi blei sittende og prate et par timer om Pussycats både i fortid, nåtid og framtid. Dette skjedde vel ei uke før reunionkonserteren på Fokus kino i Tromsø. Når dette leses vet de fleste hvordan gruppas fire konserter på en og samme dag forløp. Og hvordan

det gikk ellers rundt omkring i landet.

6 ARS PAUSE

På sin lille studenthybel sitter Friedel med trommestikkene og slår på sofamadrassen. Det er «Just a little teardrop» som inntrones, forklarer han. Sitt siste slagverk solgte Friedel i 1974 omtrent samtidig som han begynte med samfunnsfagstudier ved Universitetet i Tromsø. Men han er ikke særlig merkbart engstelig for at han nå skal slå trommer i Pussycats igjen etter en såpass lang pause.

— Når man har lært å sykle engang, glemmer man ikke det og slik er det også med å slå trommer. Men det må sjølsagt trenes opp igjen, spesielt med

hensyn til mykhet, kondisjon, hurtighet, styrke og delvis teknikk. Når det gjelder «Just a little teardrop» er det ikke så mye som skal til — æ må bærre få inn arrangementet», sier Friedel, legger fra seg de nynnkjøpte trommestikkene og byr på kaffe.

Etterhvert er den tidligere så legendariske Pussycats-trommis blitt 35 år, holder på å avslutte sine hovedfagstudier i samfunnsplanlegging (her bryter Pussycats-opplegget forstyrrende inn) og kan vel bli å finne som tiltakskonsulent e.l. i en eller annen utkant-kommune om ikke alt for lenge.

TILBAKEBLIKK

Jeg prøver å få Friedel til å fortelle litt om de tidligste Pussycats-tider. Men han er langt fra

sikker på når det hele begynte. — Tror det må ha vært i 1963 eller der omkring. Da hadde vi ei gruppe i Tromsø under navnet «Tyfuss» før vi dro til Sverige under navnet «Artics». Her levde vi et tøft liv i telt om vinteren og på en kjellerklubb i gamla staden. Etter 1/2-års tid traff vi Ekroth. Vi skiftet navn til Pussycats — visstnok et navn på en klubb i Las Vegas. Nå blei det andre saker, karusellen begynte å rulle. Vår første plate blei innspilt i Sverige, — og Friedel tror det var i 1964, og han er langt fra helt sikker på om det var «EBB TIDE». Resten hører med til norsk rocke-historie. Suksess, skandaler, popularitet, myter, fordommer og horribles historier fulgte i kjølvannet på gruppa de neste fem år.

Sist Friedel slo med den opprinnelige Pussycats-besetninga var for 12 år siden — i 1969. Deretter spilte han i et par-tre orkester før han helt la opp i 1974. I åra fram til reunionturneen i år, har han riktignok hatt et par gjesteopptredener på Prelaten og ikke minst i «The Local-PLAN Band», som vanligvis dukker opp på samfunnsfagfestene.

COME-BACK OPPLEGGET

— Var du skeptisk til nostalgi-opplegget?

— Jo, i begynnelsen var jeg det. Men da vi blei enige om at ambisjonsnivået ikke skulle være et solid come-back, men mer en klassefest, blei jeg beroliget. Dessuten protesterte jeg villt på at «Se og Hør» og SAS-hotellet skulle inn i bildet, men her måtte jeg bare gi meg.

Nesten 3000 billetter a 65 kroner gikk unna på fire dager til gruppas fire konserter i Tromsø — og responsen er nok den samme over resten av landet. Hvem tror så Friedel det er som kommer for å høre gruppa.

— Det er nok et annet publikum — kanskje mange av de samme som for 15 år siden. Men også de har forandret seg og stiller vel med større krav. For mange er nok dette en kjærkommen anledning til å forlate ensomheten i tosomheta og hjemmekosen, og for en stakket stund å mimre om tidligere og bedre tider. Dessuten er vi i en helt annen situasjon i dag, slik at det vel ikke blir storming av scenen på hver plass, ler Friedel og minnes med skrekkblandet fryd gamle dager. — Skulle turneen være innledningen til et come-back, måtte vi nok ha skjerpet oss langt mer enn hva tilfellet nå er. Ikke minst for å kunne nå folk som aldri før har hatt noe forhold til Pussycats.

EN TURNE ELLER . . .

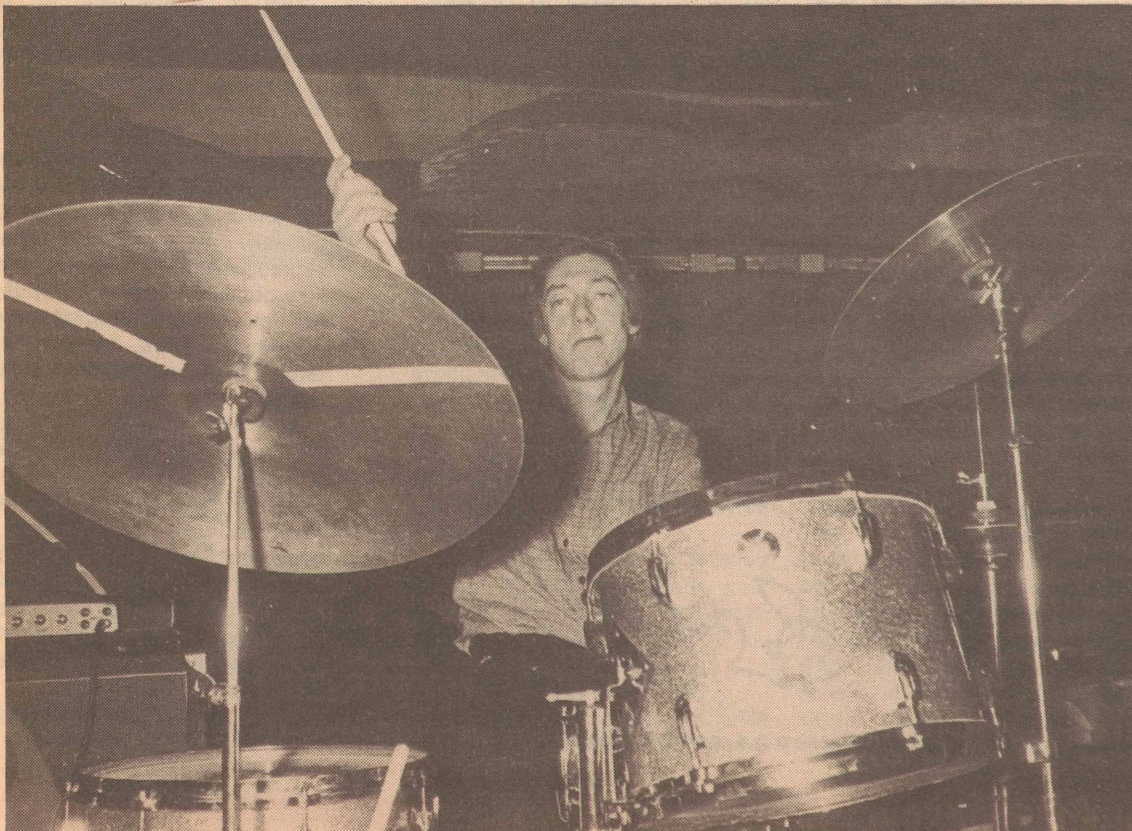
Kanskje dere likevel blir bitt av basillen og fortsetter for fullt?

— Muligens blir det en ny Pussycats-tur i sommeren. Men sjøl orker jeg ikke turnelivet på lang sikt — til det er det for slitsomt. Men Friedel er rask med å legge til at han gleder seg til å stå (sitte) på scenen igjen, og at hvis han får lyst på mer og tilbudet er der, så gjør han det. Jeg forstår det slik at Pussycats' videre skjebne langt på vei er avhengig av hvilke erfaringer de gjør med den pågående turneen.

Du blir vel rik av dette tre ukers opplegget?

— Jeg håper at vi kommer ut med et lite overskudd. Hvis jeg klarer å finansiere studiene til høstsemesteret uten å måtte ta opp lån, så er jeg fornøyd. Imidlertid er utgiftspostene store, alt må løses — æ har jo ikkje slagværk sjøl engang. Friedel lener seg tilbake i stolen, tenner pipa og tar alt oppstusset rundt Pussycats med stoisk ro. For meg virker det som om han er langt mer opptatt av forberedelsene til høstens elgjakt.

Av Rune Hagen

Levende Maya-kultur på Tromsø Museum

Onsdag 18.2. åpnet utstillinga «Mayaindianernes hverdag en levende kultur» på Tromsø Museum med to foredrag over samme tema. Utstillingen er laget av Lisbeth Ødegård og Anne Thorvildsen fra Oslo, i samarbeid med Bærum kino- og kulturadministrasjon, og står av 36 fotos (s/h og farge) og tekstiler. Formålet med utstillinga er todelt:

«DET GATEFULLE MAYAFOLKET»

Dette er en betegnelse som ofte er blitt hengende ved maya-indianerne. Bakgrunnen er bl.a. de avanserte bysamfunnene i stein som er avslørt i mayaenes områder på Yacatan-halvøya i dagens sørlige Mexico, foruten avanserte matematiske og astronomiske beregninger som blei utført lenge før «vår tid». Man vet ikke når og hvor denne kulturen oppsto, men man vet at den nådde sitt høydepunkt, først på 800-tallet og siden på 1400-tallet. Spanierne ankomst i mayariket i 1517 resulterte i ødeleggelse av kjernen i denne kulturen, religionen, og tilintetgjørelse av store mengder vitenskapelig materiale. Med utryddelse av prestene og andre vitenskapsfolk foruten en stor del av befolkningen, er kulturen forblitt gåtefull.

JORDFORDELING EN NØKSEL TIL FORSTÅELSE

Nøkkelen til å forstå maya-indianernes situasjon i dagens Guatemala er spørsmålet om fordeling av jorda. Grunnlaget for den nåværende fordelinga blei lagt av spanjolene gjennom konsentrasjon av jorda i store gods, haciendaes, for produksjon av

kakao og indigo. I dette systemet blei indianerne slaver, som skulle sikre arbeidskraft til godsene. I 1850-åra blei produksjonen lagt om til kaffe, bomull og sukker og landet var for alvor innlemmet i en internasjonal markedsøkonomi. President Arbenz's forsøk på å omfordele jorda i 1940-åra, blei brutalt slått ned ved USAs invasjon i Guatemala i 1954 og innføring av militærdiktatur som har vart til i dag.

DAGENS GUATEMALA

I dagens Guatemala er det en liten overklasse på ca. 2 % av befolkninga som eier om lag 75 % av all jorda. Indianerne som utgjør over 50 % av befolkninga disponerer bare 15 % av den dårligste jorda i høylandet. For å overleve blir de tvunget til å arbeide på de store plantasjeene i lavlandet for 5 kr. dagen. Panzos-massakren i mai 1978, der 100 bønder blei drept, er et eksempel på hvilke midler militærregimet er villig til å ta i bruk for å hindre at disse urettferdige forhold blir forandret.

MAYAKULTUREN LEVER

Utstillinga til Lisbeth Ødegård og Anne Thorvildsen er et vintes byrd om at mayaindianernes kultur fortsatt er levende tross år-

Både å gi et inntrykk av denne Indianerkulturens egenart og å vise motsetningen mellom denne og den «hvite» kulturen. Jentene har bakgrunn i sosialantropologi og kunst- og håndverksutdannelse og bygger på egne erfaringer fra opphold blant indianere i Guatemala i 1976 og 1979.

For å overleve blir indianerne tvunget til å arbeide på de store plantasjeene for en dagslønn på 5 kr.

hundrers undertrykking. Både maya-språket og gamle religiøse ritualer har overlevd. Det samme har eldgamle veveteknikker og -mønstre, selv om masseturismen har ført til at disse etterhvert har

blitt forenklet og preget av vestlig smak. Viktig er det også som Lisbeth og Anne selv understreker at indianerne er stolte over sin egen kultur og at de er annerledes enn oss i vesten. De to jentene ønsker

med denne utstillinga å gi folk her hjemme bedre kjennskap til maya-indianernes kultur og til bakgrunnen for deres problemfylte tilværelse i dag.

Jorunn Bye

REAGAN, USA OG LATIN-AMERIKA

«SEND THE MARINES»

Økende sosial uro, opprør og oppsving i frigjøringskamp truer nå mer enn noen gang tidligere i etterkrigstida USAs maktstilling i Latin-Amerika. USAs svar er Ronald Reagan.

Mer enn halvparten av de som gikk til valg i USA i november har gitt Reagan lov til å slå hardt til mot alt som truer USAs posisjon i verden.

I Latin-Amerika er det først og fremst utviklinga i Mellom-Amerika som søkelyset rettes mot. Her er det spesielt mye «kommunisme» for tida, mener Reagans rådgivere, som flere ganger har gitt uttrykk for at forholdene i El Salvador og Nicaragua vil bli en prøvestein for den nye utenrikspolitikken.

«Kampen mot kommunismen» er ikke noe nytt i USAs utenrikspolitikk. Men metodene har skiftet. Reagans politikk er en reaksjon på Carters bestrebelsers på å snakke noen av diktatorene til rette, få dem til å dempe noe av undertrykkinga og dele makta med andre høyreorienterte, skaffe litt mer stabilitet. Denne måten å stoppe venstrekreftene på har Reagan lite sans for. Den harde konfrontasjonslinjen overfor «kommunistenes frammarsj» — som i følge Reagan nå truer «den frie verden» mer enn en noen gang — kan få Jimmy Carter til for etertida og blir sett på som en virkelig menneskerettighetsdemokrat.

Helt ufortjent, riktignok, for Carter selv oppga denne linje i løpet av sin presidentperiode. I Latin-Amerika var det utviklinga i Nicaragua og El Salvador som i første rekke forårsaket dette. I 1977-78 førte kritikk av menneske-

rettighetene til en stopp i våpenhjelp til land som Guatemala og El Salvador. Etter revolusjonen i Nicaragua og opprøret i El Salvador ble menneskerettighetsbekymringer erstattet med militær opprustning av de Mellom-Amerikanske regimer, ikke Nicaragua, da for her lå roten til alt ondt.

Nicaragua, El Salvador, Guatemala, kanskje Mexico... «USA vil falle som siste dominobrikke for kommunismens undergravning dersom vi ikke slår hardt til for å forsvare den frie verden ledet av USA».

Og for første gang på mange år er Mellom-Amerika blitt en sentral del av USAs utenrikspolitikk.

USAs reaksjon på de siste års utvikling i Mellom-Amerika er forståelig, ettersom radikale endringer i nettopp denne delen av verden truer landets «nasjonale sikkerhet» i stor grad, slik det nå engang oppfattes i brede kretser i USAs lederskikt. «Kommunisme» og «Sovjet-infiltrasjon» er det imidlertid ikke, men noe som er mye farligere for USA: et kompromissløst oppsving i en frigjøringskamp der alle demokratiske sektorer slår søg sammen mot de USA-støttede diktaturer.

Dette har skjedd andre steder i verden de siste 15-20 år og er mye

Ettersom det for tida er en god del som truer, er det mye som tyder på at han ikke vil svikte sin sterkt høyreorienterte velgerskare. Dette kan gå hardt ut over alle de i Latin-Amerika som ikke får sjansen til å gå til umene for å velge sine nasjonale ledere.

av årsaken til USAs svekkede internasjonale stilling. Med Ronald Reagan skal USA nå gjenvinne sitt tapte lederskap i Vesten og føre an i «kampen mot kommunismen». Kjernen i den nye utenrikspolitikken er å omorganisere forholdet mellom USA, Vest-Europa og Japan til USAs fordel. Bare USA kan gå foran og forsvare truselen mot den «frie verden», mener nå tydeligvis store deler av det nordamerikanske folk. «Det er nødvendig med en klar demonstrasjon av USAs evne og vilje som førende nasjon» sier den nye utenriksminister, tidligere NATO-sjef general Alexander Haig. Haig er ikke den eneste av «haukene» fra Vietnam-tida som nå trer inn i viktige poster i Reagans administrasjon. Flere av utnevnelser tyder også på at Latin-Amerika er viktig for Reagan.

Noen vil kanskje miste jobben sin. En av de det spøker for er USAs ambassadør i El Salvador, Robert White. Han har kritisert uttalelser fra Reagans rådgivere, sm f.eks. Roger Fontaine, som gir ubetinget støtte til den ekstreme høyrefløy i juntaen. White hører til de — hvorav flere fra Carters administrasjon — som vil søke å bygge opp et «politisk sentrum» med bl.a. styrking av kristeligdemokraternes posisjon som mid-

del til å stoppe en revolusjon. Han har også ment at høyresida i El Salvador overdriver terroren. White har selv et par ganger klart å forhindre et høyrekupp i de væpnede styrker i El Salvador. Men nå er likevel alle de mer moderate krefter i de væpnede styrker utrensket, inklusive deres viktigste talsmann, oberst Majano i juntaen.

Dette har skapt kritikk i Panama, men dette vil ikke bekymre Reagans administrasjon. Reagan er klar motstander av USAs avtale med Torrijos regjering, om Panamakanalen, og en konfrontasjonskurs overfor Panama er ikke usannsynlig i løpet av de fire nærmeste åra.

Deltakelse av kristeligdemokrater og moderate offiserer i den ellers sterkt høyreorienterte regjeringa i El Salvador har hittil bidratt til at USA har kunnet regne med land som Costa Rica, Colombia og Venezuela som diplomatiske støttespillere. Dette kan endre seg i og med at Reaganpolitikken ser ut til å ville satse på de i El Salvador som slår hardest til mot opposisjonen. De ekstreme høyre er allerede eneherkende ved makta i El Salvador, og ledende militære som Casanova og D'Abulsson betrakter til og med Carter som «kommunist».

Når USA er et eneste stort drama måtte jo «sjefsjobben» gå til en skuespiller.

Casanova, som er sjef for Nasjonalgarden, er overbevist om at det som skjer i El Salvador er en fortsettelse av den krigen som Lenin i 1917 erklærte mot hele den frie, siviliserte og kristelige verden. De militære i El Salvador ser ut til å være godt fornøyd med presidentvalget i USA. Den stopp i økonomisk og militær bistand som USA kunngjorde for kort tid siden i forbindelse med de militæres drap på nordamerikanske nonner, er bare av midlertidig art. Ingen har for øvrig fastslått at de militære Vietnam-eksperter fra USA som er i El Salvador som rådgivere skal reise hjem. De ville vel neppe få pakket alt anit-geriljautstyr sitt før Reagan i januar ville be dem dra tilbake.

USAs ambassadør i Managua, Lawrence Pezullo, er også skeptisk til Reagan og står følgelig for fall. Han står på en Carter-linje som innebærer at endringene i Nicaragua kan uthules og påvirkes ved bl.a. økonomisk hjelp. Den

Forts. 11. side

«En dikter fra vår egen tid»:

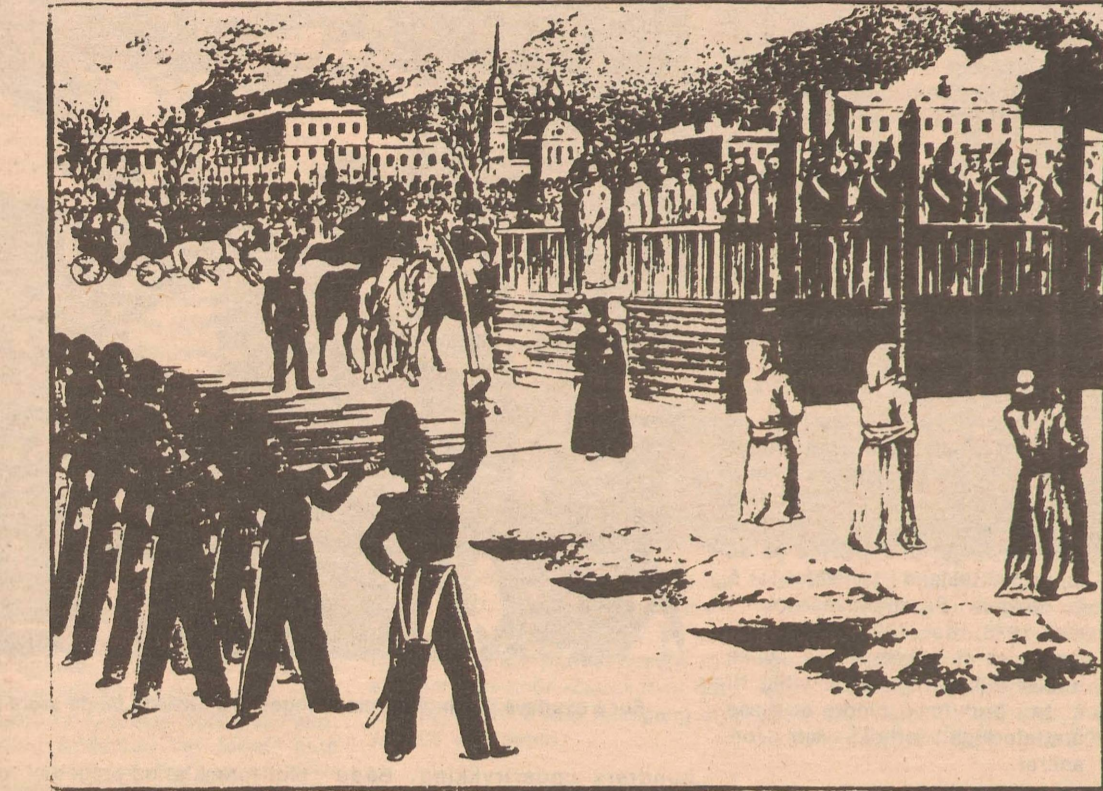
Dostojevskij - seminar ved ISL

Det er i år 100 år siden Fjodor Dostojevskij døde. I den forbindelse pågår nå i vår-semesteret hver tirsdag fra kl. 18.15 — 20.00 et seminar om forfatteren ved Institutt for språk og litteratur. Seminaret har samlet mye folk, og ikke bare de som vanligvis går på litteraturforelesninger — mer eller mindre på grunn av forelesningenes eksamensrelevans — men også andre med generell interesse for litteratur, og da kanskje spesielt Dostojevskijs bøker, har møtt fram. I seg selv kunne dette være et indisium på at forfatterens tanker, slik de formidles gjennom personene i hans bøker, fremdeles har aktualitet, til tross for at mer enn 100 år er gått siden de ble formulert.

Men når professor Erik Egeberg — som har vært seminarets innleder de fire første gangene — kaller Dostojevskij «en dikter for vår egen tid», er det under henvisning til at de problemer Dostojevskij stilte, langt fra er løste i dag, snarere er de tvert imot gjenstand for en stadig debatt og for nålevende forfatteres interesse. Det gjelder problemstillinger innen f. eks. moral, religion, filosofi og psykologi. «Dostojevskij foregriper på mange måter forfattere som Aldous Huxley og George Orwell» sier Egeberg.

FRIHET OG LOVMESSIGHET

Et av Dostojevskijs sentrale problemer henger sammen med forskjellen mellom godt og ondt og dermed også med problemet med en fri vilje. Dette er tiden da de nye naturvitenskapene vokser fram med voldsom kraft, det er en brytningstid mellom gammelt og nytt. Avdekkningen av lovmessighetene i naturen, samt utnyttelsen av disse i menneskenes tjeneste, kort sagt: **industrialiseringen**, fører til at samfunnsmessige barrierer brytes: Et nytt samfunn vokser fram. På denne tiden hadde man ikke en sosiologisk vitenskap slik vi i dag har, men litteraturen

Den 22. desember 1849 ble en gruppe opprørere — deriblant Dostojevskij — dømt til døden og skulle henrettes samme dag. De tre første står her bundet til pælene med geværene rettet mot seg. Så kommer beskjed om at keiseren har benådet dem. I virkeligheten var hele opptrinnet arrangert av keiser Nikolaj for å avskrekke andre opposisjonelle.

tok seg for en stor del av denne oppgaven. Og tendensen i tiden gikk bort fra en fri vilje og mot lovmessighet. Sammen med frihetens problem går problemet med å herske over andre mennesker og, med adresse til tidens utopister og deres ide om det fullkomne samfunn, problemet med den organiserte lykke, dvs. lykken organisert av noen for noen. Dostojevskij var i sin ungdomstid ikke fremmed for ideen om idealsamfunnet, men den vekket både lengsel og redsel hos ham, dvs. han var redd for det fullkomne samfunn hvis det framkom av tvang. Selv om Dostojevskij vistnok aldri godtok vold som politisk middel, ble han trukket så

langt med i opposisjonelle kretser at det kostet ham et opphold på 10 år i Sibir, hvorav fire år i tukthus. (Dette sier nok mer om makt-havernes ømfintlighet under «jernsaren» Nikolaj enn om Dostojevskijs opposisjonelle holdning). Oppholdet der kom til å bety mye både for hans senere romaner og for hans livssyn: Han tvilte nå på muligheten av å realisere idealsamfunnet og mente at en tilbakevenden til kristendommen var den eneste løsning for dem som var i tukthuset.

MORAL OG RELIGION

«Dostojevskijs religiøsitet representerer ingen naiv Gudstro», sier Egeberg, dvs. Gud er ingen selvsagt ting for ham. Han har gått

gjennom «tvilens masovn» sier han selv. «Gud er for Dostojevskij en integrert del av det moralske univers.» Som sagt tapte Dostojevskij etter hvert troen på at det fullkomne samfunn kunne realiseres. Mennesket er skrøpelig: Det går ikke an å skape fullkommenhet ved ufullkomne midler. Bare troen på Gud og på at mennesket er udødelig kan gi dets streben etter moralsk fullkommenhet på jordens mening. Dermed Gud er død, er alt tillatt, dvs. da bryter det moralske univers sammen.

Det er typisk for Dostojevskij at han skildrer mennesker i ekstreme situasjoner, i moralske grensesituasjoner hvor deres «sanne jeg»

trer fram. Fra oppholdet i Sibir beskriver han forbrytertyper for hvem der ikke eksisterer moralske barrierer.

MORD SOM FILOSOFISK EKSPERIMENT

På denne måten får situasjonene karakter av **eksperiment**. Han betraktet selv sine romaner som eksperimenter, i pakt med den rådende vitenskapelige ånd. Personen er opptatt av filosofiske ideer, ikke bare som abstrakte tanker, men «personene lever sin filosofi helt ut: Man slår sin pantelånerske i hjel med øks», som i *Raskolnikov*. Her er det altså tale om mord som filosofisk eksperiment, et eksperiment som for øvrig mislykkes i *Raskolnikovs* tilfelle.

MENNESKE-SKILDRINGEN

hos Dostojevskij har et drag av ekthet som i stor grad må forklares ut fra de erfaringer han høstet gjennom et broket liv: «På dette området er Dostojevskij en autoritet». Han så dypere ned i menneskesinnet enn de fleste. «Til og med Freud anerkjente Dostojevskij som en han hadde lært av». Bare de aller siste år av sitt liv, levde han i noenlunde trygge økonomiske forhold. Erfaringene fra oppholdet i Sibir samt fra spillebordene han havnet ved på sine utenlandsreiser setter sine umiskjennelige spor i diktningen hans. Som antydning før var han ikke først og fremst opptatt av dagligdage, ikke heller det typiske: «Dostojevskij» ville ha plass til det **atypiske**, derfor passer ikke den tradisjonelle romanform ham.

ROMANENS SHAKESPEARE(?)

Samtidens vurdering av Dostojevskij gikk stort sett i retning av at han «egentlig ikke kunne skrive romaner», han var ikke kunstner. Bl.a. mente Georg Brandes at han bare skrev ned sine tanker som de tilfløt ham, uten nærmere

! Forts. 11. side

Eksperimenterere som en gal

V. Lyhne:
Eksperimenterere
som en gal.
Modtryk
Arhus 1981
212 s

Etter at Amalie Skram i 1984 var sluppet ut fra «galehuset» hvor dansk psykiatris lederskikkelse, Knud Pontoppidan, var overlege, skrev hun til sin sønn: «... Du aner ikke hvad det vil sige at bli anset og behandlet som et galt menneske uden at være det. Jeg faldt i et brutalt og tarveligt menneskes hender, de med liv og magt vilde, jeg skulle være gal...»

Den tarvelige og brutale var Pontoppidan. Han fikk sitt pass påskrevet i den lett gjennomskuelige nøkkelromanen «Professor Hieronimus». Denne samt den også selvbiografiske «På Sct Jørgen», vakte oppsikt og kom i store opplag. Den berømte forfatterinne kjørte voldsomt ut mot dansk psykiatri, som selvfølgelig ikke var bedre i Norge, og grep inn i en heftig offentlig debatt om psykiatrien i Danmark, med utgangspunkt i en rekke tvangs-

innleggelse i året 1894. Gemyttene var i kok, og befolkningen splittet i to leire, hevder Pontoppidans biograf.

VAGN LYHNE

tar utgangspunkt i disse forhold i en bok hvor han beskriver psykiatriens utvikling på 1800-tallet og konfronterer denne med den antipsykiatriske kritikk på 1890-tallet.

I første del gir forfatteren en detaljrik psykiatriske historisk fremstilling som leder opp til Pontoppidans innføring av **opendoor** prinsippet på «Sct-Jørgen» i 1887: Innespærring, isolasjon og tvangsmidler blir nå erstattet av den **permanente overvåkning** som den normale kontrollform. Pontoppidan ble også internasjonalt kjent for å innføre kvinnelige sykepleiere på «gale-avdelingen». Det stred mot mange psykiateres begreper å tenke seg kvinner, og endog pene damer, som det het i et skrift fra 1913, som pleiere for «urolige og kønsligt opstømte Sindsyge».

Pontoppidans eksperimenter med «kasus» som var befengt med «sykkelige sinnstilstander» bygde

på at sinnsykdrom i siste instans hadde somatiske årsaker. Psykiatri skulle ha et naturvitenskapelig fundament!

AMALIE SKRAMS

«Professor Hieronimus» og «På Sct. Jørgen» er gjenstand for forfatterens grundige diskusjon i del 2. Lyhne konkluderer bl.a. med at den oppdragelse til skikkighet, regelmessighet, renslighet, måte-

hold og lydighet, som professoren krever, har som sin forutsetning at pasienten berøves hele sin frihet og myndighet. Dette skyldes slett ikke at professoren var ond og maktsyk, som visse utsagn i romanene kan tyde på. Tvert om var overgrepene praktiske konsekvenser for de vitenskapelige idealer psykiatrien bygget på. F. eks. blir skikkelsen Else ikke

puttet i seng som straff, men fordi det ansås for beroligende og psykosedempende å ligge lenge og stille i sengen. Videre holdes ikke ektemannen borte av ondskap, men fordi hans nærvær kan motvirke behandlingen av den sykdom Else har utviklet i samvær med!

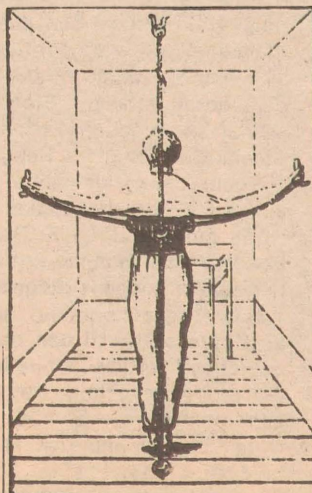
Bokens tredje del går grundig inn på psykiatridebatten i 1890-årene og avslutningsvis får leseren et visst innblikk i den juridisk-politiske kampen i vårt århundre for å bedre potensielle pasienters rettssikkerhet.

OPPSUMMERINGSVIS

vil jeg si at denne boken er interessant fordi den gir et grundig innblikk i den psykiatriske meningsstrid dengang, med stor aktualitet for dagens norske psykiatridebatt. På minussiden kommer at Lyhne i sine gode og rikt illustrerte beskrivelser synes å ha lagt for liten vekt på den analytiske side.

De som er interessert i psykiatrien og/eller Amalie Skram kommer ikke utenom denne boken.

Erik Fiva.

Hvor er vi?

Søndre Tollbugt. 7 b, 4. etg. Tlf. nr.: 81 715.

Adressen og telefonnummeret til Studentutvalgets kontor, som dessuten brukes jevnlig av NSU-delegat-gruppa, Studentavisas redaksjon, Studentidrettslaget og Studentersamfunnet er VIKTIG A HUSKE FOR ALLE STUDENTER.

MERK — endring av kontortid:

Mandag 11-14.

Torsdag 11-14.

Studentutvalgets lokaler er i Søndre Tollbugt. 7B, 3. etg. Telefonnummer: 81 715.

DEADLINE

for neste nummer 20.3.81

Vi vil helst at innlegg til avisa blir skrivne på maskin. Dei må ikkje vere lenger enn 60 liner. Om du har eit bilete eller ein annan illustrasjon til artikkelen din, er det fint. Vi er svært takksame for tips om saker du meiner vi bør ta opp i avisa.

Du kan skrive til oss, SØNDRE TOLLBUGT. 7b,

NB! NB! Husk Studentavisa sin store namnekonkurranse.

Har DU eit godt forslag til nytt namn til Studentavisa? I så fall skriv i dag til oss. Vi premierer etter kvalitet. Anten vinn du eit års gratis abonnement på Studentavisa eller 14 dagars disco-tur til Benidorm for åtte personar. Ta med bestemor, bestefar eller tante. HEILE FAMILIEN I AKTIVITET — NO!

OVERGANGER - OVERGANGER - OVERGANGER

En dikter — —

Forts. fra 10. side

bearbeidelse. Senere gransking av originalmanuskripter har vist at dette ikke medfører riktighet. Det faktum at han tok opp elementer fra romanformer som på denne tid ble ansett som foreldet, var egnet til å vilde kritikere: Man overså det nye i Dostojevskijs romanform.

Det nye henger ikke bare sammen med formen, men med denne sett i sammenheng med innholdet. Romanene er som før nevnt filosofiske: Personene utfører filosofiske eksperimenter. De kan dertil sies å være mangstemte, personene blir tatt på alvor på en helt annen måte enn for eksempel hos Tolstoj, hvor en kan merke forfatteren bak personene.

Dostojevskij var ivrig opptatt av kriminalsaker. Han leste rettsreferater, ikke fordi han var spesielt opptatt av skyldsspørsmålet, men fordi rettsakene involverte personer i moralske grensesituasjoner. Bøkene hans kan også sies å være bygget opp som kriminalromaner, men uten at oppklaringen av forbrytelsen står i sentrum for interessen. Tvert imot vet ofte leseren hele tiden hvem den skyldige er, mens rettsapparatet kanskje dømmes en uskyldig (som i «Brødrene Karamasov»).

Seminaret fortsetter tirsdagene framover. Bl.a. vil romanene «Forbrytelse og straff» (Raskolnikov) og «De besatte» bli behandlet. Den siste handler om mordet på en revolusjonær.

Reagan — —

Forts. fra 9. side

økonomiske «pakke» på 75 millioner dollar som omsider ble bevilget er jo i stor grad ørmerket den private sektor i Nicaragua, dvs. den borgerlige opposisjonen. Denne opposisjonen opererer stadig tettere sammen med somozistene i utlandet. En styrking

av denne opposisjon samtidig med en militær oppbygging av de reaksjonære diktaturer ellers i området — regler som stadig inntar en mer aggressiv holdning til Nicaragua — skal «temme» sandinistene og hindre en spredning av revolusjonen, håper Carter-administrasjonen. Men Reagan mener annerledes. Sandinistene har total kontroll, mener han, «vi kan ikke endre dette, og økonomisk støtte vil bare styrke kommunistene.» Reagan vil stoppe all økonomisk hjelp og lån, og dette har skapt misnøye med Reagan i den borgerlige opposisjonen i Nicaragua, naturlig nok.

— Av Einar Sandved —
(Saksa fra LAID nr. 4/80)

Statsstøttens

Forts. fra 2. side

økonomiske hensyn skal også vurderes.

RAFISKLAGEETS SYN

Ráfisklaget mener at strukturen i fisket bør opprettholdes omtrent slik det er i dag slik at alle bestander beskattes og næringa forblir desentralisert. Overkapasitet i fiskerinæringa kan være nødvendig en stund for å gi tid til justeringer. Tvang kan ikke aksepteres som omstruktureringens midler.

Krog pekte også på at det var problematisk å se fiskerinæringa isolert fordi den ofte var grunnsteinen for enkelte lokalsamfunn. Derfor ville en sanering av fiskerierne føre til tap av mange andre arbeidsplasser samtidig.

Han avsluttet innlegget med at det var viktig å reise en skikkelig diskusjon om hvilken utvikling en ønsker i fiskerisektoren.

STOR DEBATT

Mange tok ordet under debatten som fulgte og viste at de hadde god kjenskap til saken på forhånd. Begge innledere fikk sine spark.

Brochmann ble hovedsakelig kritisert for snevert perspektiv samt at han ville slippe markedskreftene løs uten å stille spørsmål om hva slags fiskerinæring vi skulle ha. Krog for manglende strategi for å komme ut av den vanskelige situasjonen. Det ble ellers hevdet at fiskerinæringas problem var mangel på kvalifiserte folk på alle nivå. Dette ville nå bedre seg delvis p.g.a. fiskerifagsutdanninga i Tromsø.

Møtet sluttet i en optimistisk tone nettopp p.g.a. av dette.

Fiskerifaglig . . .

Forts. fra 2. side

nødvendig ledd i utviklingen av næringen, sammen med tiltak på markedsføringsida. Dessuten må det satses mer på eksperter på ulike områder, nytenkning og nødvendig, noe SLO-prosjektet var et eksempel på, og her kan instituttet bidra mye konsulenthjelp.

— Fiskerifag er tverrfaglig, sammensatt av fagene økonomi, biologi og samfunnsvitenskap. Hvordan har dere klart å utarbeide en faglig tradisjon og plattform ut fra så ulike vitenskapelige retninger?

— Debatten om fagets innhold har foregått intenst i flere år, og har resultert i kontinuerlig fagkritisk aktivitet. Målsettinga er å få til en enhet ut fra de tre fagene. Grovt sett kan vi vel si at fiskeribiologi og økonomi forsøkes satt inn i en samfunnsmessig sammenheng, en slags ramme. Det siste året, som er kandidatåret benyttes til spesialisering innenfor et av de tre feltene, og hittil har de fleste orientert sine oppgaver til samfunnsvitenskap, spesielt organisasjonsproblematikk. Bedriftslederutdanning er nå under planlegging som videreutdanning for kandidater —.

Student-revy

Nå er det på tide at vi ved Universitetet i Tromsø, som ved alle andre universiteter og høyskoler i landet, får vår egen revy. Derfor har ti medlemmer av Ruphus (realistforeningen)/Steinbiten tatt initiativet, og satt i gang forarbeidet.

Vi har tenkt å starte i det små, men har som formål å få med hele universitetet. For å få til revyen, trenger vi: aktører, tekstforfattere, scenearbeidere, syere, snekkere, malere, lyd- og lysfolk, musikere og andre. Vi har instruktører!

For de som er interessert, arrangerer vi en sammenkomst i kantina på Gjennomgangsbygget (IBG) onsdag 18. mars kl. 20.00. (Rutebuss 26).

KONTAKTPERSONER:

Einar Ringø, IBG/IFF, tlf. 70 011 Ilnje 162
Knut Johansen, IFF, PR-sjef
Ellen Brox, IMR, tlf. 83 862

VEL MØTT!!!!

RUPHUS/STEINBITEN

Noe som passer for deg?

Søknad om støtte til studentaktiviteter

Søknadsfristen for vårsemesteret er satt til 15. mars. Organisasjoner som søker om økonomisk støtte må legge ved budsjett for den perioden det søkes for, samt regnskap og årsmelding for siste periode. Gi også opp størrelsen på beløpet det søkes om, det gjør det enklere å vurdere behov. Studentutvalget.

RUPHUS

Program for vårsemesteret 1981.

12/3 Populærforedlesning

19/3 Akekonkurranse

2/4 Forelesning av bryggermester Hauan fra Mack.

En torsdag etter påske, Populærforedlesning

Vi vil i tillegg til dette forsøke å arrangere et swing-kurs i Ruphus' regi i vårsemesteret.

SV-JENTENE

arrangerer møte 27. mars om «kvinner og militarisme» med Berit Aas som innleder. Se dagspressa for nærmere orientering.

Rockeklubben i Tromsø presenterer:

LUMBAGO

Norgez Bank

og

PÅ BRENNKANTINA
FREDAG 13. MARS, KL. 20.00

Entre'

Medlemmer kr. 20.-,

— ikke medlemmer kr. 30.-

Medlemskort 1981, kr. 10.-

INGEN ALDERSGRENSE

Hva leser du i Student avisa?

PETER ARBO, ISV

Jeg leser det meste i avisa. Men jeg savner mer reportasjepreget stoff om hva som foregår på fagene, på studentbyene og studentsosiale og kulturelle aktiviteter ellers. Avisa avspeller i for liten grad det som skjer rundt omkring blant studentene.

Irene Bye, Filosof

Jeg leser spesielt kvinne-stoffet, og dette blir godt dekket i avisa, synes jeg. Jeg synes også det er fint at så mange kvinnebøker blir anmeldt. Videre er det positivt at avisa viser sin politiske profil, og tar stilling til ting som blir tatt opp. Litt mer humor hadde forresten ikke skadet.

Arne Rydningen, Filosof

Jeg leser stort sett hele avisa. Det er fin dekning av utenriksstoff og det finnes gode eksempler på at aktuelle debatter som foregår utenfor universitetet blir satt i sammenheng med det som skjer internt. Jeg tenker da spesielt på temaside om forhåndslagring. Det er imidlertid dårlig fantasi når det gjelder billedstoff.

KJØNNSROLLESEMINARET, -BARE FOR JENTER?

Ved institutt for Samfunnsvitenskap er det et tilbud til alle studenter og lærere om å delta på kjønnsrolle-seminar. Seminaret har eksistert i 8 år. Studentavisa tok kontakt med noen av deltakerne på kjønnsrolleseminaret, Anne Berit Knutsen, Anne Marie Uberg og Lisbeth Presthus, og fikk de til å fortelle litt om hva som skjer på kjønnsrolleseminaret.

Kjønnsrolleseminaret ble startet i 1973 og går fast på fredager fra kl. 09.00—11.00. Det samlede tema er kjønnsroller og kvinners situasjon. Deltakerne har arbeidet med et bredt spekter av analysemetoder og lagt fram ulike empiri. Det blir blant annet lagt vekt på kommunikasjon, sosialisering, lønnet og ulønnet produksjon og kvinners ulike livsforhold i Nord-Norge. Kjønnsrolleseminaret er et tverrfaglig tilbud til deltakerne fra alle forskningsgrupper og alle nivå.

FILMPROSJEKTET

Våren 1980 ble det startet et arbeid med film som ledd i en samfunnsvitenskapelig metode. Filmprosjektet er et forsøk på å utvikle en felles referanseramme for de som følger seminaret ved å gjøre noe konkret sammen, tilknytte relevant litteratur, diskutere hypoteseformuleringer og avgrensingsproblemer. Gjennom filmprosjektet ble læringsprosessen gjort eksplisitt ved å drøfte problemer som oppsto underveis, og å sette dette inn i en teoretisk sammenheng.

Deltakerne ble delt inn i to grupper, hvor den ene konsentrerte seg om ungdom i solemiljø i Lofoten. Gruppen dro til en skole i Lofoten, hvor de var en uke og filmet elever fra 8-9 klasse. Det ble lagt vekt på å belyse ungdoms oppfatning av nåtid og framtidssikter, og ikke-verbal kommunikasjon som mimikk, klær, kroppsholdning og deres oppfatning av kjønnsroller. Likeledes forsøkte gruppen å drøfte forskerens egen plass i forskningsprosessen ved kontinuerlig diskusjon og begrunnelse for sine handlingsvalg.

Gjennom denne arbeidsprosessen ble gruppedeltakerne konfrontert med sine egne «fordommer» og holdninger overfor disse ungdommene. Den andre gruppa valgte Rideskolen i Tromsø som forskningsfelt. Det ble arbeidet utifra en hypotese om at Rideskolen ga utfoldelsesmuligheter for ungdom i kontrast til bo og skolemiljø. Intensjonen med arbeidet var ikke å drive «elendighetsforskning», men å forske på aktive jenter som mestrer ulike oppgaver. Gruppen ble opptatt av å bruke film som formidling av budskap mer enn som metode. =

ER KJØNNSROLLESEMINARET FOR EKSKLUSIVT FOR NYE DELTAKERE?

Det er kommet en del kritikk av kjønnsrolleseminaret slik det fungerer i dag. Kritikken har særlig gått på at seminaret med filmprosjektet er for eksklusivt og utelukker nye deltakere. Seminar-

et har også blitt kritisert for å være et kvinneseminar istedet for kjønnsrolleseminar. Seminaret strekker seg over flere semestre, og dette kan bety at kun et fåtall har anledning til å delta. Etter vår mening skulle det likevel være mulig å delta på seminaret uten tidligere å ha vært med på filmarbeid, fordi metodediskusjoner og problemer under læringsprosessen er av almen interesse. Det er ikke det filmtekniske ved prosjektet vi legger vekt på og hvis nye deltakere har lyst til å lage egen film er det mulighet for det. =

For de som er interessert i å følge kjønnsrolleseminaret viser vi her til programmet for våren 1981. (BRUK AV FILM)

- 6/2 Lisbet opsummerer høstens arbeide. Diskusjon av program for våren.
- 13/2 Digermulen-gruppa indleder 1. Visning av film og udstilling: HVAD VI HAR GJORT OG LÆRT.
- 20/ Digermulen-gruppa indleder 2. HVAD VI HAR FUNDET OM KJØNNSROLLEORGANISERING OG HVORDAN VI VIL VÆLGE AT AFSLUTTE FILMARBEJDET.

PASKE

I perioden 6/3 -81 — 24/4 -81 arbejdes med udkast til hovedkapitlene i prosjekt-rapporten:

- 1 Digermulen: Fund + læringsproces set med egne øjne
- 2 Rideskolen: Fund + læringsproces set med egne øjne
- 24/4 Kirsten/Lisbet gennemgår Sigurd Berer zens «Kjønnskontrasten / barns lek». En analyse af forholdet mellem begrebsdannelse og

Hvis kritikken av kjønnsrolleseminarets «eksklusivitet» går på at vi jobber med film må vi derfor avvise denne. Riktignok er det mer uvanlig å jobbe med film i samfunnsforskning, men læringsprosessen er omtrent den samme som ved å skrive en oppgave. En står overfor de samme problem med hensyn til avgrensning og hypoteseformulering. Fordelen med å bruke film er at ens egne valg, holdninger og antakelser bokstavelig talt blir mer synlig.

Kritikken av kjønnsrolleseminaret som kvinneseminar må også avvises som noe feilaktig. Kvinneforskningen ønsker å belyse kvinners livssituasjon, og dette gjøres ved å belyse ulike aspekter ved ulike samhandlings situasjoner, samhandlingspartnere, samfunns institusjoner og klasseforhold. Derfor må også menn trekkes inn. Det er imidlertid kvinneflertall på kjønnsrolleseminaret, det er derfor ønskelig med flere mannlige deltakere. Dette vil knaskje føre til større oppmerksomhet for menns kjønnsroller, og en mer gjensidig forståelse av menns og kvinners rolle.

- 27/2 Rideskole-gruppa indleder 1. Visning av film og udstilling: HVAD VI HAR GJORT OG LÆRT.
- 6/3 Rideskole-gruppa indleder 2. HVAD VI HAR FUNDET OM KJØNNSROLLEORGANISERING OG HVORDAN VI VIL VÆLGE AT AFSLUTTE FILMARBEJDET.
- 13/3 Kari Modal indleder og fortæller om hvordan hun har brugt det hun har lært af projektgrupperne i sit hovedfagsarbejde: Brug af billeder i samtale med unge piger: HVAD MAN DA FÅR AT VIDE, SOM SAMTALER UDEN BILLEDBRUG IKKE FÅR FREM.

- 20/3 Kirsten Danielsen indleder 1. Hun vil relatere projektgruppernes arbeide til artikler om brug af film i forskningsprosessen.

- 27/3 Kirsten Danielsen indleder 2. Fortsættelse fra 20/3. (Artiklerne er fra bogen Visual Anthropology: (vil blive delt ud) af Margaret Mead, Colin Young, Alan Lomax, Timothy Asch.)

samhandling i en barnehave, og Lisbets «Kan man lære barn noe om kjønnsroller?» ca. 08/5 Gjennomgåelse af Rakel Nordseths artikkel: «Kjønnsproduksjon i den maskulinifiserte vitenskapen».

ca. 15/5 Eventuelt heldagsseminar (to dager?): Brug af film til kortlægning af hvorledes køn opfattes/udtrykkes i nogle nord-norske skole- og fritidsmiljøer:

Program:

- 1. Præsentation af arbejdsinstruks suppleret med «sjøkritikk» ved Kirsten og Lisbet.
- 2. Digermulen-gruppa — Frit frem: Fund og læringsprocess og film
- 3. Rideskole-gruppa — Frit Frem: Fund og læringsprocess og film
- 4. Sigurd Berentzen indleder og gir kommentarer til prosjektet Fund + Film
- 5. Rakel Nordseth indleder og gir kvindeteori-kritiske kommentarer. (Rakel Nordseth er forfatter af Kjønnsproduksjonen i den maskulinifiserte vitenskapen. (mag. art. afh. Bergen 1980.